БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 145 (3883). | Жума, 26 июль 1968 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● **Чеканкани юқори сифатли ўтказайлик** ● *Қардош Озарбайжон ва Қозоғистон пахтакорлари аниқлаган камчиликларни тезда бартараф қилайлик* ● Ҳаво исиб кетган шу кунларда ғўзани сувга қондирайлик ● **Сувчиларга барча шароитни яратиб берайлик** ● *Шона ва гулни кўпайтириб, кўсакларни тезроқ етилтирайлик.*

ШОНАЛАР ГУЛГА, ГУЛЛАР КЎСАККА

Енгил шабадада аста-секин чайқалаётган ям-яшил бўлиқ ғўзалар киши нигоҳини беихтиёр ўзига жалб этади. Бир чеккада ғайратли қиз-жувонлар ҳар бир туп ниҳолни авайлаб тагини юмшатиб, пайкалларни бегона ўтлардан тозалаётган бўлса, иккинчи томонда звенонинг моҳир механизатори ўртоқ Муҳиддин Парпиев ўз агрегатини бир меёрда ишлатиб оби-тобига келган эгат ораларини сифатли культивация қилаётир.

Звено бошлиғи ўртоқ Парпиев дала ишлари ҳақида тўлқинланиб гап бошлади:

— Бу йил эл қатори биз ҳам беш йилликнинг учинчи йилида ҳар қачонгидан ҳам юксак марраларни мўлжаллаяпмиз. Илк баҳордан бери қўлни-қўлга бериб амалга ошираётган барча тадбирларимиз ана шу мақсадга қаратилган. Шу кунгача ғўза парваришида нимаики талаб қилинаётган бўлса ҳаммаси ўз вақтида юқори агротехника қоидалари асосида амалга оширилмоқда. Колхозчиларимизнинг меҳрига қонаётган ҳар туп ниҳолда шу кунга қадар 2—3 тадан кўсак бор.

Участка бошлиғи Кўчқор Рихсиев ҳам шу ерда. У колхозчилар томонидан бажарилаётган ишнинг сифатини синчиклаб текшириш билан бирга уларга навбатдаги вазифалар устида маслаҳатлар берар эди. Бу участкада ҳосилдорлик йил сайин ортиб боряпти. Уч-тўрт йил муқаддам мана шу ерлардан олинадиган ҳосил 14-15 центнердан ошмаган бўлса, юбилей йилида 28 центнерга етказиб пахта кўтарилди.

Участкада барча дала ишлари, айниқса суғориш сифатига жуда катта аҳамият бериляпти. Эгатларга сув тараш ғўзаларнинг талабига қараб амалга ошириляпти. Сувчилар ғўзалар таги айни қизиб, оби-тобига келганда суғоришни ташкил этмоқдалар. Шундай қилинганда сув ғўзанинг илдиз-илдизигача етиб боради. Натижада у бақувват, серҳосил, шона ташламайдиган бўлади. А. Сафаров, А. Йўлдошев ва М. Парпиев ўртоқлар сингари миришкорлар ишидан барча миннатдор.

Урта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Рихсиев бошлиқ «оқ олтин» усталари 105 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан пахта етиштириш учун ана шундай аҳиллик билан меҳнат қилишяпти.

П. ТОЖИЕВ.
Ж. ҲОЛМАТОВ.

⊙ ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Куйбишев номли колхоз пахтакорлари бу йил ҳосилдорликни ўтган йилдагига қараганда анча ошириш учун курашмоқдалар. Колхозда ғўза парвариши сифатли ўтказилмоқда. Экин кеча-кундуз қондириб суғорилмоқда. Фидокорона меҳнат билан етиштирилаётган ҳосилнинг тўла сақлаб қолинишида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни яхши уюштириш катта роль ўйнайди. Механизаторлар ва пахтакорлар бирор туп ғўзанинг ҳам зарарланмаслиги учун ҳаракат қилмоқдалар. Суратда: тракторчи Х. Рисбоев ғўзаларга химиявий моддалар сепиб, ҳашаротларни қирмоқда.

А. Абалян фотоси.

⊙ КЕЙИНГИ ЙИЛЛАРДА пахтачиликни комплекс механизациялаштириш учун барча хўжаликларда қизғин иш олиб борилмоқда. Илгарилари чеканка кўп меҳнат ва вақт талаб қилар эди. Олимлар пахтакорлар билан ҳамкорликда иш олиб бориб ана шу тадбирни механизациялашга эришдилар. Ҳозирги пайтда жуда кўп колхоз ва совхозларда чеканка механизация ёрдамида бажарилаётир. Бўка районидаги Тимирязев номли колхозда карталарнинг шароитига қараб механизация билан ғўзани чеканка қилиш намунали олиб борилмоқда. Суратда: механизатор-звено бошлиғи Йўлчи Нарзиев чеканка қилмоқда.

Ж. Ҳамроқулов фотоси.

ДЎСТЛИГИМИЗ— ҚУДРАТИМИЗ

Дўстлик, қардошлик, ҳамкорлик. Бу сўзлар ҳар бир совет кишисига қадрли, азиз, яқин ва муборакдир. Совет кишиларининг ленинча қардошлиги, дўстлик ва биродарлиги ҳамма вақт, ҳар бир ишда, ҳар бир соҳада ўз қудрати, ҳаётбахш кучи ва самарасини кўрсатмоқда. Бир-бирига дўст, ҳамкор, бир-бирига мададкор ва қон-қардош совет халқларининг қуёшдек мусаффо, пўлатдан мустаҳкам, океанлардан чуқур, чин қалбдан ва юракдан туташ дўстлиги ҳамма соҳада юксак ғалабаларни қўлга киритишнинг, мамлакатимиз тараққиёти ва халқ фаровонлигининг туб асослари, ёрқин намунаси ва манбаи бўлмоқда.

Улкан ишларни амалга оширишда, катта саноат объектларини вужудга келтиришда, янги шаҳарлар барпо этишда, халқ хўжалиги ва маданий қурилиш соҳасидаги улуғвор вазифаларни бажаришда совет кишилари бир-бирларига яқиндан ёрдам бермоқдалар, ҳамкор ва мададкор бўлмоқдалар. Мана, бир неча йилдирки, республикалар, областлар ва шаҳарлар ўртасида ўзаро ҳамкорлик, социалистик мусобақа давом этиб келмоқда. Традицияга айланган бу ажойиб ҳаракат туфайли беш йиллик топшириқларни, саноат, айниқса қишлоқ хўжалиги соҳасида белгиланган план ва катта марраларни муваффақиятли амалга ошириш учун катта имкониятлар вужудга келмоқда. Шу кечаю-кундузда республикамизда қардош Тожикистон, Озарбайжон, Қозоғистон республикалари пахтакорларининг вакиллари ўзаро социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини кўздан кечирмоқдалар. Шунингдек бу республикаларда ҳам Ўзбекистон пахтакорларининг вакиллари ана шундай иш олиб бормоқдалар.

Дўстларимизнинг областимиз колхоз ва совхозларида бўлиши, учрашувлар, суҳбат ва маслаҳатлар ҳар икки томоннинг умумий манфаатларига ижобий таъсир кўрсатмоқда ва катта ёрдам бермоқда. Озарбайжон ва Қозоғистон пахтакорларининг вакиллари Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон, Янгийўл, Бекобод ва Бўка районларида олинган социалистик мажбуриятни бажариш юзасидан қилинаётган ишлардан мамнун бўлдилар. Кўпчилик колхоз ва совхозларда бу йилги об-ҳаво қийинчиликлари мардонавор енгилганлиги натижасида, колхозчилар ва совхоз ишчилари олиб бораётган фидокорона меҳнат туфайли ғўза парвариши намунали ўтказилиб, ҳар бир тупда белгиланган миқдорда ҳосил бўлиши таъминланмоқда. Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли, Калинин номли, «Полярная звезда», Свердлов номли, «Северний маяк», Оққўрғон районидаги «Ленинобод», «Озод», Ҳамид Олимжон номли, Димитров номли колхозларда, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» ва С. Сегизбоев номли совхозларда ғўза нормал ривожланмоқда. Ҳар тупда ўртача 3—4 тадан кўсак бор. Культивация, суғориш, ўғитлаш, юксак агротехника усулларида олиб борилаётир.

Мусобақадошлар комплекс механизациялаштирилган звеноларнинг иш тажрибалари билан танишдилар. Меҳнатни ташкил қилишнинг янгича усуллари уларда катта таассурот қолдирди. Улар бу усул далаларни ёввойи ўтдан тозалашга, ҳосилдорликни оширишга, ишнинг сифатли бўлишига, ниҳоят кишиларни ўз вазифасига масъулиятни сезиб, виждонан қарашга ва колхозчи, совхоз ишчиларида иқтисодий жиҳатдан манфаатдорликни оширишга ёрдам беражагини айтдилар.

Меҳмонларимиз областимиз колхоз ва совхозларида ғўза парвариши, ҳосилга-ҳосил қўшиш ҳамда йиғим-терим олдидан қилинаётган ишлар, тажриба ва янгиликлар билан танишиб, айрим районлар ва хўжаликларда ғўза парвариши соҳасидаги камчиликларни рўй-рост кўрсатдилар. Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон, Янгийўл ва бошқа районларда чеканка кечикмоқда, ҳашаротга қарши кураш суст. Ғўзаларга дори сепиш белгиланган тартиб-қоидалар асосида олиб борилмаяпти. Айрим пайкалларда суғориш сифатига эътибор қилинмайди. Чанқаб қолган ғўзалар бор. Ривожланишдан орқада қолаётган ғўзаларни алоҳида парвариш қилиб, тезроқ ҳосилга киритиб олиш ҳақида ҳамма ерда ҳам жиддий қайғирмаяптилар. Шунингдек терим машиналари ва агрегатларини ремонт қилиш ишлари чўзиб юборилмоқда. Далада ишлаётганларга, айниқса сувчиларга керакли шароит ва имкониятларни яратиб бериш, ҳар бир колхозчи ва совхоз ишчисида бу йилги вазиятни ҳисобга олган ҳолда, шижоат, масъулият кўрсатиб фидокорона ишлаш ҳаракати ва туйғуларини ошириш ва ҳосил тақдири учун кураш масъулиятини кучайтириш лозим.

Июль ва август — ҳосил учун курашда ҳал қилувчи ой ҳисобланади. Деҳқон шу кечаю-кундузда ҳаракат қилмаса, экинини вақтида суғориб, парвариш қилиб, ундан доим хабардор бўлиб турмаса, кўп нарса ютқазиб қўйиши мумкин. Ҳаво исиб кетди. Бу ғўзаларни тез ривожлантириш ва ҳосилга киритишга катта имконият беради. Лекин ҳозирги долзарб пайтларда бир кунни ҳам қўлдан бой бермаслик, ҳар соатдан унумли фойдаланиш лозим. Ҳосил тақдири кўп жиҳатдан сувчига боғлиқ. Ғўзаларни кечаю-кундуз суғориш керак. Бирон тупи ҳам чанқаб қолмасин. Чеканка — ҳосил гарови. Колхоз ва совхозларда чеканка бошлаб юборилди. Бу иш устидан контролликни пухта ўрнатиш керак. Чеканкани механизация ёрдамида тажрибали ва бу ишни билган кишилар ўтказсин. Колхоз ва совхозлардаги агротехника кенгашлари ҳар бир ишнинг сифатини текширишлари, суғориш, культивация, озиқлантириш ва чеканканинг агротехника қоидалари асосида ўтказилишига эришишлари лозим.

Областимиз колхозчилари ва совхоз ишчилари табиий офат ва об-ҳаво қийинчиликларини мардонавор енгиб, гектарларнинг тўла бўлишини, ғўзанинг нормал ривожланишини таъминладилар. Эндиликда улар юксак социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш учун курашиб, шонага-шона, гулга гул, кўсакка кўсак қўшмоқдалар. Илғор хўжаликларнинг далаларида улкан хирмонимизнинг нишоналари кўриниб қолди. Ғўзаларнинг ҳосил шохлари гул, кўсак билан безанмоқда. Эндиги вазифа ғўза парваришини ҳеч бўшаштирмай, қизғин давом эттириш ва бу ишни йиғим-теримга тайёргарлик билан қўшиб олиб боришдан иборат.

Мусобақадошларимиз маслаҳатларига амал қилиб, ҳар бир тупда мўл ҳосил тўплайлик.

ПАХТАЗОР ХАБАРЛАРИ

ОҚҚЎРҒОН. Ҳамза номли колхознинг Содиқ Холматов бошчилик қилаётган комплекс механизациялашган звено аъзолари шу кунларда айниқса баракали меҳнат қилишаяпти. Улар ҳар бир гулни бўлиқ кўсакка айлантириш учун ўзларига қарашли 50 гектар ердаги ғўзани сифатли парваришлаб ҳосилга-ҳосил қўшмоқдалар.

Д. ҲУСАНОВ.

* * *

ЯНГИЙЎЛ. 36 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўтган йили пландаги 28 ўрнига 31,2 центнердан ҳосил кўтарган «Партия XXI съезди» колхозининг Аширбой Тошматов бошлиқ звено аъзолари бу йил катта мақсадни кўзлаб ишламоқдалар. Улар ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» дурдоналари олиш учун курашаяптилар.

Х. ТОШМАТОВ.

* * *

БЕКОБОД. 2-«Далварзин» совхозининг 2-бўлим пахтакорлари эрта кўкламда 610 гектар ерга барака уруғи қадашган эди. Шу кунларда эса далаларда мавж уриб ўсаётган ғўзалар мўл ҳосилдан дарак бермоқда. Бу бўлим пахтакорлари пландаги 21 ўрнига 25 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилишган.

Т. УСМОНОВ.

* * *

ЎРТА ЧИРЧИҚ. Ҳар гектар ерда 78-80 минг тупдан кўчат бўлишини таъминлаган Энгельс номли колхознинг Ортиқ Рўзиматов бошлиқ звено аъзоларининг бу йилги мақсади катта. Улар 71 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан дурдона кўтариш учун ҳаракат қилишаяпти.

А. НАЗАРҚУЛОВ.

ҒЎЗА СЕРҲОСИЛ БЎЛСИН

Бу йилги баҳор ва ёзнинг дастлабки даврларидаги об-ҳаво пахтачилик учун бирмунча қийинчиликлар туғдирди. Областимизнинг кўпчилик районларида апрель ва май ойларида ҳавонинг паст келиши, ёғингарчиликнинг кўп бўлиши туфайли чигитнинг униб чиқиши анча кечикди. Айрим участкаларда чигит униб чиққанидан кейин нозик ғўза ниҳоллари илдиз чириш касаллигига чалинди. Бир қанча хўжаликларда кўчат сийрак бўлиб қолганлиги сабабли май ойининг биринчи ярмида қайтадан чигит экишга тўғри келди. Ана шу қайта экилган майдонлардаги ғўза ривожланишда дастлаб экилган экинлардан анча орқада қолмоқда.

Пахтачиликдаги бундай аҳвол барча хўжаликларда ғўза парваришининг сифатини ниҳоятда яхшилашни, дала ишларини оби-тобида ўтказишни талаб этади. Деҳқонларимиз июль ойининг қолган кунларида ва август ойида ишни бениҳоя кучайтириб, мажбуриятни қоплай оладиган ҳосилни тўплашга эришишлари зарур.

Кўп йиллик маълумотлар шуни кўрсатадики, областимизнинг кўпчилик районларида кузги дастлабки совуқлар 10—15 октябрдан бошланади. Буни ҳамма вақт эсда тутмоқ лозим. Ана шу муддатга қадар барча участкаларда пахтани эрта етилтириб олиш энг муҳим вазифадир.

Маълумки, ғўзанинг дастлабки учта ҳосил шохида пайдо бўлган шоналарнинг гулга айланиши учун 27—30 кун, иккинчи қисмдаги 4—6 ҳосил шохидаги шоналар учун 32—35 кун, юқори қисмдаги ҳосил шохлари учун 35—40 кун вақт керак. Ғўзанинг дастлабки уч ҳосил шохидаги гулларнинг очиладиган кўсакларга айланиши учун 55—60 кун, иккинчи қисмдаги гуллар учун 60—65 кун ва юқори қисмдаги гуллар учун 70—75 кундан ортиқ вақт керак. Шоналарнинг гулга, гулларнинг тўқ кўсакларга айланиши кўп жиҳатдан ғўзага қуёш нурининг кўпроқ тушишига, ҳаво ҳароратига ҳамда экиннинг бўйи ва қувватига боғлиқдир.

Ҳамма участкаларда ва ҳар қандай шароитда ғўзани 80—90 сантиметргача ўстирмоқ лозим. Агар экиннинг бўйи 60—75 сантиметр бўлиб қолса, унда кўсаклар оз тўпланади, ҳосил кам олинади, ер майдонидан тўлиқ фойдаланилмай қолинади, сарфланган меҳнат ва маблағларнинг бирмунча қисми зое кетган бўлади.

Ғўзани ҳаддан ташқари ўстириб юбориш эса баргларнинг кўпайиб, шохларнинг ўсиб кетишига ва эгатлардаги ғўзаларнинг бир-бирига туташишига олиб келади. Бу эса пахта майдонларида ҳаво ҳароратини тахминан 4—6 даража тушириб юборади. Натижада ҳосил нишоналари яхши ривожланмайди, кўпчилиги эса тўкилиб ҳам кетади. Ғўзани ғовлатиб юбориш ҳам ер майдонидан ёмон фойдаланилишига, вегетацион муддатнинг чўзилиб кетишига, машина теримида бирмунча қийинчиликлар туғилишига, ҳосилдорликнинг, айниқса биринчи сорт пахтанинг кескин камайиб кетишига олиб келади.

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

Ҳозирги пайтда областимизнинг ҳамма колхоз ва совхозларида ғўза ёппасига гуллаяпти ва кўсаклаяпти. Ўсимлик нормал ривожланаётган участкалардаги ҳар туп ғўзада 14—16 тадан ҳосил шохи, 4—5 тадан кўсак, кўплаб гул ва шона тўпланган. Ғўза ўртача ривожланаётган участкаларда ҳар туп ўсимликда 10—11 тадан ҳосил шохи бўлиб, бир-иккитадан кўсак, 18—30 тадан шона ва гул тўпланган. Май ойида қайтадан чигит экилган участкаларда эса ҳар туп ғўзада 8—9 тадан ҳосил шохи ва 10—18 тадан шона бор.

Пахтадан юқори ҳосил олиш ва эрта етилтириш учун июль ойининг қолган кунларида ва август ойида иложи борича кўпроқ шона тўплаб, уларни гул ва кўсакларга айлантириш лозим. Парваришни кучайтирган ҳолда бор шона ва гулларни, айниқса ғўзанинг қуйи ва ўрта қисмларидаги ҳосил нишоналарини тўла сақлаб қолиш зарур. Негаки, ана шу ҳосил нишоналаридан биринчи сортли пахта олинади.

Ҳосил тўплаш даврининг қолган ғаниммат фурсатларидан унумли фойдаланиб, суғориш ва культивация ишларини оби-тобида ўтказиш барча пахтакорларимизнинг энг муҳим, энг масъулиятли вазифасидир. Бу йил областимизнинг барча хўжаликларида машина теримини тағин ҳам кенгроқ жорий этиш кўзда тутилмоқда. Шундай экан, ғўзани машинабоп қилиб ўстириш диққат марказимизда туриши керак. Барча пайкаллар бегона ўтлардан қанчалик тез холи қилинса, шунча яхши. Чунки ўти бўлмаган майдонларда пахта териш машиналари юқори унум билан ишлайди.

Кўсакларнинг етилишини тезлаштириш мақсадида ҳар туп ғўзада 14—16 тадан ҳосил шохи бўлган ва ўсимликнинг бўйи 85—90 сантиметрга етган участкаларда чеканка ўтказилади. Бундай майдонларда ҳозирги кунларда суғоришни ва ундан кейин ўтказиладиган культивацияни сира кечиктирмаслик зарур.

Механизаторлар культивация сифатига жиддий эътибор берсалар, кўпроқ ҳосил тўплашга катта ҳисса қўшган бўладилар. Ҳозирги даврда культиваторларнинг четки ишчи органларини қатор оралари 60 сантиметр бўлган майдонларда 38—40 сантиметр кенгликда ва 8—10 сантиметр чуқурликда юрадиган қилиб мослаш керак. Ўртадаги ишчи орган 12—15 сантиметр чуқурликда юрадиган қилиб ўрнатилиши лозим. Агар участкада иккинчи озиқлантириш ўтказилмаган бўлса, зудлик билан уни ўтказиш зарур. Учинчи озиқлантириш эса агрономлар билан маслаҳатлашилган ҳолда пайкалларни танлаб ўтказилади.

Пахта майдонларини тез-тез оралаб туришда ҳам гап кўп. Ана шундай оралаб юрилган пайтларда ўргумчаккана, кўсак қурти ва бошқа зараркунандалар пайдо бўла бошлагани аниқланса, дарҳол махсус аппаратлар ёки самолётлар билан заҳарли химикатлар сепиш керак.

Ғўза ривожланишдан бироз орқада қолаётган участкаларда чеканкани бироз кечроқ бошлаб, июлнинг охири ва августнинг бошларига қадар тугаллаш лозим. Бундай участкаларда зарур бўлган жойлар учинчи марта озиқлантирилса яхши бўлади. Суғоришни юқори сифатли қилиб ўтказиш ҳосил нишоналарининг тўкилишига йўл қўймайди. Айниқса тунги суғоришга жиддий эътибор бериш лозим.

Мусобақадош Сирдарё области Озарбайжон ва Қозоғистон республикалари пахтакорларининг ўзаро текшириши шуни кўрсатдики, областимизнинг кўпчилик хўжаликларида ғўза кўнгилдагидек парвариш қилиняпти. Оққўрғон районидаги Ҳамза номли, «Озод», «Заря коммунизма» колхозлари, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», «Правда» колхозлари, Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхоз ана шундай хўжаликлар жумласидандир. Лекин мусобақадошлар бир қатор хўжаликларда ғўза парвариши ҳозирги талаб даражасида эмаслигини қайд қилдилар. Ана шу хўжаликларнинг пахтакорлари ва мутахассислари ҳозирги масъулиятли даврда дала ишларини ҳар тарафлама кучайтиришга, ҳар туп ғўзада иложи борича кўпроқ ҳосил нишоналари тўплаб, уларни тўла сақлаб қолишга эришишлари лозим. Бунинг учун агротехника тадбирларига қатъий риоя қилиш керак.

Ҳар бир хўжаликда ғўза парваришининг қолган масъулиятли даври учун дала ишларининг қатъий графигини тузиб, шу график асосида ишни ўз вақтида бажариш, сифат устидан назоратни кучайтириш муҳим аҳамиятга эга. Шак-шубҳа йўқки, областимиз пахтакорлари июлнинг қолган кунларида ва август ойи ичида ғўза парваришини юксак агротехника талаблари даражасида ўтказсалар, тўпланган ҳосил нишоналарини то кўсаклар қийғос очилгунига қадар тўла сақлаб қолишга эришсалар, ғўзани машинабоп қилиб ўстирсалар, пахтани эрта етилтирсалар албатта кўзлаган марраларини қўлга киритадилар.

П. ЯЗИКОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном, қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати.

С. САИДМУРОДОВ,
Л. МЯКИШЕВ,
СоюзНИХИ илмий ходимлари.

СУТ ОҚИМИ

Бўстонлиқ сут заводининг коллективи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш йўлида астойдил меҳнат қилиб, янгидан-янги зафарларга эришишмоқда. Ойлик квартал топшириқларини доим ортиғи билан бажаришяпти. Ҳар куни 30 тоннадан ортиқ сут маҳсулотлари Тошкент, Чирчиқ шаҳарларининг аҳолисига, дам олиш уйлари ва пионер лагерларига юборилмоқда.

— Шу кунларда заводимиз аҳли ишлаб чиқараётган маҳсулот тури 10 хилдан ҳам ортиқдир, —дейди завод директори Усмон Ваҳобов. —булар орасида мойлилиги 35 процент бўлган қаймоқ, 18 процент бўлган творог, кефир бор.

Завод ишчи, инженер-техник ходимлари сунъий сут ишлаб чиқаришда ҳам яхши кўрсаткичларга эришишмоқда. Улар ҳар икки-уч кунда 1500 килограммгача сунъий сут ишлаб чиқармоқдалар.

Бўстонлиқ сут заводи коллективи хўжаликлардан йил давомида 4697 тонна сут қабул қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Ҳозир ана шу топшириқни барвақт адо этиш учун кунига 22-25 тоннагача сут қабул қилиб олиняпти. Йил охиригача пландан ташқари 100 тонна сут тайёрлаш учун курашга муносиб ҳисса қўшаётган Вера Маер, Муборак Усмонова, Николай Нехорошев, Азаля Зокирова, Лена Букина, Туроб Эргашев каби ишчи-хизматчилар кунлик топшириқларини ортиғи билан адо этишяпти. Доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда ёруғ юз билан кутиб олиш ниятида ғайратга-ғайрат қўшиб ишлашяпти.

К. ҲАМРОЕВ,
И. РУСТАМОВ.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

ҲАММА СОҲА ЭЪТИБОРИМИЗДА

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия институти назоратчилари зиммасига масъулиятли вазифалар юкланган. Группа аъзолари илмий-тадқиқот ишларининг бориши, тадбирларнинг самарадорлиги, моддий базадан тўғри фойдаланиш устидан пухта назорат ўрнатганлар. Яқинда назоратчилар хом ашёлар сақланадиган омборни текширувдан ўтказдилар. Бу ерда керак бўлмаган 23 минг сўмлик ҳар хил ускуналар қалашиб ётганлиги маълум бўлди. Айрим лаборатория приборлари очиқ ҳавода каровсиз қолдирилганлиги туфайли фойдаланишга яроқсиз холга келган.

Омбор мудири Н. Денисовнинг ҳам эгриқўллиги шу текширувда очилиб қолди. У қалбаки ҳужжатлар ясаб, бухгалтерия ҳужжатларида кўрсатилмаган метил спиртини сақлаб келаётган экан. Текширув натижаларини маъмуриятга маълум қилганимиздан кейин дарҳол партия йиғилиши чақирилди. Йиғилишда рейд якунлари яна бир бор тилга олиниб, камчиликларга йўл қўйган кишилар қилмишларига яраша жазо олдилар. Омбор мудири Н. Денисов ўз вазифасидан бўшатилди. Камчиликларни тезроқ бартараф этишга қаратилган муҳим тадбирлар белгиланди.

Тиниб-тинчимас назоратчиларимиз илмий-тадқиқот ишлари корхоналарда қандай самара бераётганлигини ҳам кўздан кечирдилар. Бу йил жорий этилиши лозим бўлган бешта илмий ишнинг учтаси хозиргача тўла синовдан ўтди. Улар ишлаб чиқаришда катта фойда келтирмоқда. Жумладан, Ўзбекистон иссиққа чидамли ва қаттиқ қотишмалар комбинатида азот кислотаси технологик схемаси асосида молибден ва темирни парчалаб молибден концентрати ҳосил қиладиган уротропиндан фойдаланиляпти. Бу янгилик йилига 150 минг сўмлик иқтисодий самара келтирмоқда. Бу тадқиқот институтимизнинг электрохимия лабораторияси ходимларидан химия фанлари доктори Г. Циганов ва лаборатория мудири Б. Поляков ўртоқлар томонидан амалга оширилган.

Назоратчилар К-4 препаратидан ишлаб чиқаришда қандай фойдаланилаётганлиги билан ҳам қизиқдилар. Бу препарат Чирчиқ электрохимия комбинатида муваффақиятли қўлланилмоқда. У қудуқ пармалаш ишида меҳнат унумдорлигини ғоятда оширади ва тупроқ структурасини анча яхшилайди.

Группамиз аъзолари илмий-тадқиқот ишлари муддатини қисқартириш соҳасида ибратли ишлар қилаяптилар. Ҳозирги пайтда яна бир қатор қимматли тадқиқотлар поёнига етиб қолди. Улар ҳам ҳадемай ишлаб чиқаришда кенг қўлланилиб, катта самара келтиришига имонимиз комил. Назоратчилар фаолиятини институт партия ташкилоти тинмай кузатиб бораяпти. Вақти-вақти билан партия йиғилишларида ҳисоботларимиз тингланади ва тегишли йўл-йўриқлар берилади.

О. ОРТИҚБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия институти халқ контроли группасининг раиси.

Бўка районидаги 1-«Пискент» совхозининг Назирқул Абдуллаев бошлиқ звеносида ғўзалар серҳосил бўлиб ўсмоқда. Бунда кеча-кундуз ҳормай-толмай меҳнат қилаётган сувчиларнинг хизмати катта. Суратда: (чапдан ўнгга) сувчи Дадабой Исаев ва звено бошлиғи Назирқул Абдуллаев ўртоқлар сув қуйилган қаторларни кўздан кечирмоқдалар.
О. Абдураҳмонов фотоси.

КЎЧАМАН

Улуғбек кўчасининг бир ёғи Янгийўл райони, бир ёғи Чилонзор. Ундан шаҳар машинаси ҳам ўтади, райониники ҳам. Лекин тузатишга келганда икки томон икки тарафга қараб қочади. Бундан кўчанинг ҳасратидан чанг чиқиб, фиғони фалакка учади. Нолишига бир қулоқ солинг-а:

Йўли тушган йўловчига айтиб қўй олдиноқ,
Бор кўчаман, йўқ, кўчаман, бузуқ-вайрон
кўчаман,
На шаҳарга қарайману, на қишлоққа мулку ҳақ,
Ҳолинг на деб сўровчи йўқ забун, сарсон
кўчаман.
Қор, ёмғирда маломатман, маймун йиғлар ҳолима,
Аталаман, гуваламан — халим, ҳайрон кўчаман.

Саратонда сарғаяман, не мард келсин ёнима,
Шамол турса совриламан, чанги уммон кўчаман.
Нетай йўлман, ўткинчининг кўкка етса нолиши,
Ёмонликда доғи чиққан даққи, ёмон кўчаман.
Таъналардан тўйиб бўлдим, қайишмаса бир киши,
Хайё-хуйт деб бошни олиб энди бир ён кўчаман.

Ёзиб олувчи:
Турсун ИБРОҲИМОВ.

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

«МЕНДАН КЕТГУНЧА...»

Ўрта Чирчиқ районидаги саноат комбинати ишлаб чиқараётган молларнинг хили камайиб, сифати пасайиб кетди. Ўтган йили комбинат тўртта янги хил маҳсулот ишлаб чиқаришни планлаштирган эди. Бироқ улардан атиги уч хилигина ишлаб чиқаришга жорий этилди холос. Металл буюмлар тайёрланмай қўйилди. Мебель цехи ташкил қилиш ҳақидаги қарор ҳам қоғозда қолиб кетди.

Бу ҳам майли-я, маҳсулотлар «Биздан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида сифатсиз ишаб чиқарилаётир. Шу туфайли ҳам пластмассадан тайёрланган буюмларнинг кўп қисми бракка чиқарилиб қайтариб юборилмоқда. Шунингдек, тикувчилик буюмлари ҳам талабга жавоб бермайди. Уларни бичиш-тикишда техник нормаларга риоя қилинмайди.

Комбинат ташкил қилингандан буён ҳали бирон марта ҳам инвентаризация ўтказилмаган. Ваҳоланки бу соҳада ҳам жиддий камчиликлар бор. Яқинда халқ назоратчилари иштирокида ўтказилган текширишда биринчи ва иккинчи тикув цехларида кўплаб сўмлик материаллар етишмаслиги аниқланди. Комбинатда социалистик мулкнинг даҳлсизлигини таъминлаш учун етарли шарт-шароит яратилмаган.

Область халқ контроли комитети комбинат ишидаги бу камчиликларни кўриб чиқиб айбдорларга тегишли жазо берди. Сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарганлиги, планни бажармаганлиги, ҳисоб-китоб ишларида тартиб йўқлиги учун комбинат директори Н. И. Лимга қаттиқ виговор берилди.

Комбинатда йўл қўйилган камчиликларни тезда тугатиш, сифатли ва хилма-хил маҳсулот ишлаб чиқарилишига эришиш учун зарур тадбирлар белгиланди.

КЎЗБЎЯМАЧИЛАР

Область халқ контроли комитетига келган сигналлардан бирида 160-қурилиш трести объектларидаги тартибсизликлар ҳақида ёзилган эди.

Дарҳақиқат, трест ва унга қарашли бошқармаларнинг раҳбарлари қурилиш механизмлари ишларини бир меёрда ташкил қилишга эътибор бермай қўйганлар. Мавжуд механизмлар асосан бир сменада ишлайди. Иккинчи сменада эса уларнинг кўпи бекор туриб қолади. Лекин иш ҳақи эса, ҳар икки сменага тўланади. Шундай қилиб, давлатнинг қанчадан-қанча маблағи қўли эгри кишилар томонидан талон-торож қилинади. Улар бажарилмаган ишни бажарилди, деб мўмай пул олишга ўрганиб қолганлар.

Область халқ контроли комитети қурилиш механизмларидан қониқарсиз фойдаланганлиги ва давлат маблағини қонундан ташқари равишда кўплаб сарф қилиб юборилишига йўл қўйганлиги учун қурилиш трести бош инженери П. Биберия қаттиқ огоҳлантирди. Қурилиш механизмлари иши устидан етарли назорат қилмаганлиги учун 4-қурилиш бошқармаси бош инженери Жалилов ҳам жазодан четда қолмади.

ЖАНГОВАРЛИК ҚАНИ?

Кейинги вақтларда Янгийўл район халқ контроли комитетининг фаолияти бирмунча сусайиб кетди.

Дастлаб шуни айтиш кераки, бу ердаги штатсиз бўлимларнинг состави жуда ҳам камсонли бўлиб, улар атиги 30 кишини ташкил этади. Комитет томонидан тузиб чиқилган иш планлари кўпинча бажарилмайди. Ўтган йили ҳаммаси бўлиб 51 масала бўйича текшириш ўтказиш мўлжалланган эди. Бироқ ҳаммаси бўлиб 15 та текшириш ўтказилди.

Бу йил ҳам ўтган йилги камчиликларнинг такрорланишига йўл қўйилмоқда.

Комитетда штатсиз инспекторларнинг навбатчилиги яхши йўлга қўйилмайди. Меҳнаткашлардан келадиган шикоят ва аризалар дафтарга қайд қилинмайди. Рўйхат дафтари йўқ. Қандай масала кўрилаяпти, уларнинг қайсибирлари ҳал қилинди, кимлар қандай топшириқни бажараяпти, билиб бўлмайди.

Комитет у ёки бу масала юзасидан ўтказиладиган текширишларни хўжаликларга олдиндан хабардор қилиб қўйишни ҳали ҳам практика қилмаётир. Кўпгина штатсиз инспекторлар текширишларда иштирок этмайдилар.

Комитет қурилиш, транспорт ва алоқа, соғлиқни сақлаш маданият, халқ маорифи, пенсия билан таъминлаш, коммунал хизмати масалалари билан, айниқса, етарли шуғулланмаётир. Халқ истеъмоли товарлари хилини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш масалалари ҳам эътибордан четда қолмоқда.

Комитет ўз мажлисларида масалаларни контроль органи сифатида эмас, хўжалик органи сифатида кўриб ҳал қилишга ҳаракат қилади. Текширишларнинг изчиллиги ва самарадорлиги, қабул қилинган қарорларнинг тўла бажарилиши учун курашилмайди. Шунингдек жойлардаги халқ контроли группалари фаолиятини яхшилаш юзасидан ҳам тегишли йўл-йўриқлар кўрсатиб турилмаяпти. Районда чиқадиган «Янгийўл» газетаси халқ назоратчиларининг ибратли иш тажрибалари, уларнинг фаолиятини кўнгилдагидек ёритмаяпти.

Область халқ контроли комитетининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида ана шу камчиликлар алоҳида қайд қилиб ўтилди. Янгийўллик назоратчиларнинг фаолиятини ҳар тарафлама кучайтириш юзасидан зарур тадбирлар ишлаб чиқилди.

БАРАКА

«ТашГРЭСстрой» областдаги йирик ташкилотлардан ҳисобланади. Сўнгги вақтларда бу ташкилотнинг азамат бунёдкорлари бир қанча ишларни амалга оширдилар. Улар йирик нурхонанинг 7—8-блоклари, уч қаватли мактаб, район партия ҳамда район ижроия комитетлари учун Қибрай посёлкасида бинолар қуришди. Шунингдек, кўплаб янги турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди.

Бинокорлар тез ва соз қуриш учун янгидан-янги резервларни қидириб топмоқдалар. Улар тежамкорлик ва иқтисод қилиш учун бошланган оммавий кўрикда актив қатнашиб бу соҳада яхши натижаларга эришмоқдалар.

Қурилиш бошқармасидаги халқ контролига кўмаклашувчи группанинг 40 аъзоси жонкуярлик кўрсатиб ишлаётир. Булар инженер-техник ходимлар, рационализаторлар, ишлаб чиқариш новаторлари билан ҳамкорликда кўпгина фойдали таклифларни амалга оширдилар.

Ахтарган топади, интилган манзилига етади, деганларидек, иқтисод қилиш ва тежамкорликнинг оммавий кўриги бошлангандан буён ўтган вақт ичида бошқармада беш таклиф ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Унинг эвазига 40 минг 500 сўмдан ортиқ маблағ тежаб қолинди.

Айниқса, 4-қурилиш участкаси ишчилари ва назоратчилари эришаётган натижалар қувонарли бўлмоқда. Улар сув иншоотларига материалларни кам сарфлаш йўлини ўйлаб топдилар. Натижада ҳозирга қадар 20 минг сўмликка яқин турли хил қурилиш материаллари иқтисод қилинди. Назоратчиларнинг сув иншоотлари учун ишлатиладиган 1600 миллиметрли қувурларни 1400 миллиметрли қувурларга алмаштириш тўғрисидаги таклифи ҳам бир неча минг сўмлик фойда келтирди.

Шунингдек, 1-участка ишчилари ҳам қимматли таклифларни ўртага ташладилар. Бу таклифлар амалга оширилгач 6, 7, 8-блокларнинг насосларини ювиб-тозалаш иши кислота эритмаси ёрдамида бажарилади.

Дарҳақиқат, «ТашГРЭСстрой» назоратчиларининг иқтисод қилиш ва тежамкорлик борасида қилаётган ишлари мақтовга сазовордир. Улар ютуқларни янада мустаҳкамлаш, объектларни тез, соз қуриш учун курашадилар.

К. ҲАМРОЕВ.
«Коммунизм тонги» газетасининг ходими.

ЭЛ МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

Совхозимиз миришкорлари бу йил давлатга 6730 тонна сабзавот етказиб бериш учун курашмоқдалар. Ҳозирги кунда ҳар бир совхоз ишчисининг эътибори етиштирилган ҳосилни аҳолига ўз вақтида ва сифатли етказиб беришга қаратилган. Бу ишни назорат қилиш масъулияти биз халқ контроли вакиллари зиммасига юклатилган. Ана шу мақсадда қатор тадбирларни белгилаб олганмиз. Назоратчиларимиз далама-дала, бригадама бригада юриб етишган ҳосилни йиғиб олиш, яшикларга жойланиб, қабул пунктларига жўнатилишини кузатиб борадилар.

Яқинда Абитой Ўтенбоев бошлиқ звенода сифатсиз бодринг терилаётганлиги аниқланди. Дарҳол назоратчилар звено пайкалига бордилар, аҳвол билан атрофлича танишдилар. Маълум бўлишича, звено бошлиғининг бепарволиги, ишга нисбатан масъулиятсиз муносабатда бўлганлиги натижасида икки гектар майдондаги бодрингнинг сараси айрим эгриқўл кишилар томонидан талон-торож қилинган. Экинга ўз вақтида сув қуйилмаган, бодринглар сарғайиб кетган.

Назоратчилар Раим Сайдалиев звеносида ҳам ана шундай камчиликни кўрдилар. Бу ерда эртаги пиёзнинг майда стандартга тўғри келмайдиган хили тайёрлов пунктига жўнатилган.

Ҳар икки звенодаги бу аҳвол совхоз партия комитети мажлисида муҳокама қилинди. Айбдорлар огоҳлантирилди, тегишли тадбирлар ишлаб чиқилди.

Халқ назоратчилари кечки экинларни экиш қандай йўлга қўйилганлигини ҳам текшириб кўрдилар. А. Отахонов ва А. Исмоилов ўртоқлар бошлиқ звеноларда бу ишлар кўнгилдагидек эмаслиги билиниб қолди. Бундан ташқари ана шу звеноларда ўртаги экинлар парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилибди. Пиёз ва сабзи ўт орасида қолиб кетган. Бодринг, помидор ҳосилларини йиғиб олиш пайсалга солинган. Назоратчиларнинг таклифи билан бу икки звено бирлаштирилиб, участка ташкил этилди. Участкага тажрибали деҳқон, коммунист Д. Элибоев бошлиқ қилиб тайинланди.

Сўнгги кунларда участкада маҳсулот топшириш, кечки экинларни парвариш қилиш ишлари анча жонлантирилиб юборилди. 60 гектардан ортиқ майдондаги сабзавот экинлари ўтлардан тозаланди. 4 гектардан ортиқ ерга кечки карам кўчати ўтқазилди.

Совхознинг Абдураҳим Шерматов бошлиқ участкасида сабзавотдан мўл ҳосил етиштирилди. Серғайрат механизаторлардан Шермат Нурматов ва Ваҳоб Абдураҳмоновларнинг фидокорлиги билан участка картошка тайёрлаш йиллик планини 170 процентга етказиб бажарди. Назоратчилар ана шу сингари миришкор деҳқонларнинг тажрибасини оммалаштиришда ҳам партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Бундан икки ой илгари халқ контроли группасига бир сигнал тушди. Унда чорва учун озуқа жамғариш фурсати ўтиб бораётганлиги айтилган эди.

Нима қилиш керак? Фермада ишчи кучлари ҳисобли. Улар асосан чорва молларига қараш билан банд бўладилар. Беда ўриш, ғарамлаш ҳам улар зиммасида. Назоратчи Раиса Петровнанинг таклифи билан идора ходимлари ва бошқа хизматчилардан иборат зарбдор бригада тузилди. Шанбалик уюштириш йўлга қўйилди. Қисқа вақт ичида 100 тоннадан ортиқ дағал хашак йиғилиб, жамғарилди. Шанбалик қатнашчилари беда ўрим-йиғимида ҳам чорвадорларга кўмаклашмоқдалар.

Зийрак назоратчиларимиз яна кўпгина ишларни амалга оширдилар. Улар камчиликларга муросасизлик билан муносабатда бўлиб, совхоз экономикасини юксалтириш, мўл-кўл сабзавот ҳосили етиштириш, уни аҳолига ўз вақтида ва сифатли етказиб бериш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

И. ЭРГАШЕВ,
Калинин район «Қорасув» совхози халқ контроли группаси раисининг ўринбосари.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

НАЗОРАТ ИЗЧИЛ БЎЛСИН

Шу сарлавҳа остида халқ контроли саҳифасида берилган мақолада Ўрта Чирчиқ район халқ контроли комитети фаолиятидаги айрим камчиликлар кўрсатилган эди. Шунингдек, мақолада «Машъал» газетаси назоратчилар ишини етарли ёритмаётганлиги ҳам танқид қилинган эди.

— Мақола редакция ва халқ контроли комитети ходимлари иштирокида муҳокама қилинди, — деб жавоб ёзиб юборишибди район халқ контроли комитетининг раиси Х. Ғаффоров ва «Машъал» газетасининг редактори А. Аъзамов ўртоқлар, — унда келтирилган камчиликлар тўғри деб топилди.

Халқ контроли комитети редакция ходимлари билан ҳамкорликда назоратчилар ишини яхшилаш, уларнинг фаолиятини матбуотда атрофлича ёритиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқди.

Қисқа вақт ичида «Машъал» газетаси саҳифаларида назоратчиларнинг фаолиятига бағишланиб «Ҳар туп ғўза назоратда», «Тозалик ва ободончиликка эътибор», «Бир хатдаги фактлар» сингари мақолалар босилди.

Газета бундан кейин ҳам «Халқ контроли амалда» рубрикаси остида материалларни мунтазам равишда бериб боради.

ТАДБИРКОРЛАР

КОРХОНА унинг иккинчи уйи бўлиб қолган. Дастлабки цехларни ўзи ишга туширган, дастлабки килограмм минерал ўғитларни ўзи ишлаб чиқарган. Ўшанга ҳозир салкам 30 йил бўлибди. Кейин уруш бошланди. Тинч турмуш бузилди. Эр йигитлар қатори у ҳам Ватан ҳимоясига отланди. Шу бўйи беш йил ўз корхонасидан узоқда бўлди. Солдат Берлингача, ундан Курил оролларигача бориб етди. Ғарбда ҳам Шарқда ҳам душман қўли кесилиб, яна тинч замонлар бошлангач, солдат гимнастёркасини ечди-да, кимёгар коржомасини кийди. Ўша-ўша у яна ўз жонажон корхонаси бағрида. Шу ерда ўсиб-унаяпти, меҳнати билан обрў-эътибор топаяпти.

Фронтдан янги қайтган кезлари корхонада мастерлар мактаби очилаётган эди. Минерал ўғитлар цехи бошлиғи Омон Илёсов Айдерни ёнига чақирди-да, фамилиясини мактаб ўқувчилари журналига ёзиб қўйди.

— Шунча юрганинг етар — деди у кулиб, — энди ўқи. Корхонамиз юксалиб, иш жараёнлари тобора мураккаблашиб бораяпти. Уларни бошқариш учун ўқиш, янги техника сирларини ўрганиш лозим.

Устозининг гапини шогирд икки қилмади. Мастерлар мактабида кўп фойдали сабоқлар олди. Подстанциялар ишини бошқаришнинг прогрессив усуллари билан танишди. Мактабни тамомлагач, ишлаб чиқаришнинг мураккаб участкаларидан бири бўлган 6—12-цехига ишга ўтказишди. Ҳозир у цех бош подстанцияси электрикларининг устози. Ишлаб чиқариш участкаларини Айдер ака бошлиқ подстанция ҳаракатга келтиради. Айдер ака барча моторларнинг соз ишлашини, энергиянинг тежамли сарфланишини доимо кузатиб боради.

Бир киловатт электр энергия қандай юмушларни бажаришга қодир эканлигини у яхши билади. Шунинг учун ҳам Айдер Нурмуҳамедов беҳуда ишлаб турган моторларни, бекор ёниб турган лампочкаларни кўрса асаби қўзғайди. Бепарво аппаратчиларни, лаборантларни қаттиқ койийди.

Дўстлари А. Нурмуҳамедовни ўтган йили цех халқ контроли комитетига кўмаклашувчи группага раис қилиб сайлашди. Шундан кейин Айдер аканинг ишлари яна ҳам кўпайиб кетди. У энергиянинг сарфиёти ҳақида доимо қайғурди. Ҳамкасблари билан бамаслаҳат энергияни тақсимлаб турадиган махсус автомат-реле ихтиро қилиб, подстанцияга ўрнатди.

— Бизда 280, 360 киловольтли улкан моторлар ҳам бор, — дейди Айдер ака. — Улар бир соатда бутун бошли массив сарф қиладиган токни истеъмол қилади. Айрим бепарво аппаратчилар тушки дам олиш пайтида ёки смена алмашиш орасида шу моторларни ўчирмай чиқиб кетишади. Пировардида агрегатлар беҳуда ҳаракатда бўлиб, қўшимча энергия ҳавога учаверади. Автомат-реле мана шундай фойдасиз ҳаракатларга барҳам беради. У фақат иш пайтидагина моторларга ток беради. Бошқа пайтларда эса автоматик равишда энергияни узиб қўяди. Бу тадбир билан биз йил бошидан бери минглаб киловатт-соат энергияни иқтисод қилиб қолдик.

Тежамкорлар бошқа соҳаларда ҳам пухта назорат ўрнатишган. Группа аъзоларидан инженер Аҳрор Икромов маҳсулот қуйиладиган цистерналарнинг вақтида етиб келиши, тоза ювилиши, график бўйича жўнаши устида қайғуради. Лаборант Аня Узкова эса анализлар сифатига кўз-қулоқ. Нормадан хиёл у ёқ-бу ёққа оғишлар бўлса, дарҳол аппаратчиларни огоҳлантиради, сифатли маҳсулот тайёрлашга даъват этади. Инженер Эдиқ Ермаков-Морозов буғ участкасига жавобгар. Группанинг 7 аъзоси ишни мана шу зайлда ўзаро бўлишиб олишган. Рейдларни эса доимо биргаликда, бамаслаҳат ўтказишади.

Ўтган ойда улар цех бўйлаб икки марта рейд ўтказишди. Бу юришларда хом ашёларни сақлаш ва ўрнатилмаган ускуналардан фойдаланиш қай аҳволда эканлиги билан танишдилар. Назоратчилар масалага ҳар томонлама синчковлик билан ёндошиб, бир қатор камчиликларни очиқ ташладилар. Маълум бўлишича, тез бузиладиган қимматбаҳо хом ашёлар платформалардан туширилгандан сўнг бир неча ҳафталаб очиқ ҳавода қолиб кетган. Натижада уларнинг бир қисми фойдаланишга яроқсиз бўлиб қолган.

Цех омборида ускуналар, 16,20 киловольтли моторлар, ҳар-хил трубаларнинг уюлиб ётганлиги ҳам назоратчиларни ажаблантирди. Улар мавжуд техникани бирма-бир ҳисоб-китобдан ўтказганларида бу ускуналар цех учун мутлақо нокераклиги маълум бўлди. Дарҳол ортиқча агрегатлар керакли участкаларга етказиб берилди. Кейин назоратчилар мавжуд рейд якунларини «Жанговар варақа»да маълум қилиб, айбдорларни қаттиқ уялтиришди.

— Бундай рейдлар корхона бўйича ҳам ўтказилди, — дейди комбинат халқ контроли комитети бюросининг аъзоси Иброҳим Расулқулов. — Текширув пайтида комбинат омборларидаги тартибсизликларни бирйўла расмга ҳам туширдик. Бу расмлар кейин назоратчилар фотовитринасида намойиш этилди. Сўнг директор буйруғи чиқиб, назоратчилар аниқлаган камчиликларга тўла барҳам берилди. Ўтган ойларда биз ўғитлар сифатини ҳам кўздан кечирдик. Селитрани сақлаш ёмон аҳволда экан. Ўғитнинг бир қисми очиқ ҳавода сақланганлиги учун котиб қолибди. Бундай бепарволикка йўл қўйганлар қилмишларига яраша жазо олдилар. Энди ундай ҳол ҳеч қайтарилмаяпти.

Ж. НОСИРОВ,
Чирчиқ электрохимия комбинати.

— Туфлингизни михлатиб кетинг, ука, яна эртага овора бўлиб юрасиз...

Кемирувчи ва ёмирувчилар: Сахий шофёрларга раҳмат, инкин қишга етадиган донимизни ғамлаб оладиган бўлдик...

А. Холиқов чизган расмлар.

МЕҲНАТ КЕЛТИРДИ ҲУРМАТ

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз территориясига қарашли Юқори ва Қуйи Ялангоч мавзуларида ўз ишларининг устаси бўлмиш ажойиб кишилар яшайдилар. Бу жойлар шаҳарга яқин бўлганидан аҳолининг кўпчилиги деҳқончилик билан бирга яна бир-иккита бошқа касбларни ҳам яхши эгаллаган, хат-саводли, ўқимишли ва удабурро кишилардирлар. Уларнинг босиб ўтган йўллари ва ишлари кўпчиликка ўрнак бўларлидир. Биз қуйида шундай ажойиб кишилар ҳақида сўз юритамиз.

Ризамат ота Мусамухамедов — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Давлат мукофоти лауреати, халқ агрономи унвонларига сазовор бўлган бу 88 ёшлик ажойиб кекса, республика соҳибкорларининг отахони ҳисобланади. У барпо этган токзорларнинг довруғи дунёга машҳур. Ота республикамизнинг эллик уч районида уч минг гектардан кўпроқ ерда ўз қўли билан намунали токзорлар бунёд этди. Шу жумладан, Қибрай қишлоғидаги Бутуниттифоқ Ўсимликшунослик институти филиалининг, Оққовоқдаги «Магарач» узумчилик совхозининг, Ленин номли ва «Қизил Ўзбекистон» колхозларининг саноат аҳамиятидаги йирик токзорлари ҳам отанинг Оққовоқдаги қирқ гектарлик намуна токзори базасида барпо этилди.

Ризамат отани иттифоқда кўплар танигандек, республикамизда уни билмаган киши йўқ деса бўлади. Агар сиз Самарқандда, Қўқонда, Наманганда ва бошқа бирор жойда, бирорта соҳибкордан «Ризамат отани танийсизми?» деб сўрасангиз, у сизга дарҳол: «Албатта танийман, шогирд ҳам устозини танимайдими?» деб жавоб қилади. У ўзи ўйлаб чиқарган усулларда ўстирган токларнинг айрим участкаларидан 500 центнердан 700 центнергача узум олиб, узумчилик дунёсига довруқ солиб юборди.

Ота ўз тажрибаларини сир тутмайди. Аксинча, у ўз билимини бошқалар билан ўртоқлашишни яхши кўради. Агрономлар, студентлар, тажрибакор-соҳибкорлар отадан жуда кўп нарсаларни ўргангайлар. Ҳозир ҳам ўрганиб турадилар.

Тойифи нав токни Ризамат ота 1909 йили Самарқанддан келтириб экиб, парвариш қила бошлади. Ҳозир бу навнинг сифати шу қадар яхшиланиб кетдики, бошқа жойларда ўсадиган тойифи навидан бутунлай фарқ қилади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон ҳукуматининг комиссияси бу узумни «Ризамат» деб аташга қарор қилди. Академик Шредер номидаги Боғдорчилик узумчилик ва виночилик илмий текшириш институти ҳам ўзи етиштирган энг яхши янги нав узумини Ризамат ота номига қўйди.

Ўтган йил кўкламда Ризамат ота Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига янги боғ-роғлар барпо этайлик деб кўпчиликка мурожаат этди ва ўзи Янгиер районидаги «Ховос» совхозида 100 гектар ерда боғ ва токзор барпо этди. Унинг чақириғига жавобан бутун республикада минг-минг гектарлаб янги боғ-роғлар бунёдга келди.

Бу йил кўкламда Ризамат ота Ромитон районидаги Ленин номли колхозда юз гектардан кўпроқ ерга ўз қўли билан ток ўтказиб намунали боғ яратди.

Тошкент атрофида деярли ҳамма ҳам отанинг токзоридан ток кўчат ёки қаламча олиб экқан, кўпларга ота ўз қўли билан токзор қилиб берган. Уни ҳамма ҳурмат қилади ва маслаҳат сўраб мурожаат этади. Ота оқилона яшаган узоқ умрида тўплаган нодир тажрибалари асосида ҳаммага ёрдам ва маслаҳатлар бериб туради.

Жўра ота Тошматовнинг — ёши 84 да. У 16 ёшида иш қидириб Қўқондан Тошкентга келиб қолган. Революцияга қадар бошидан жуда оғир кунларни кечирган. Нонвойга, дурадгорга, темирчига шогирд тушган, бойлар қўлида қорол ва корандa бўлиб деҳқончилик қилган. У бир нечта ҳунарни эгаллаган бўлса-да, бу ҳунарларнинг биттаси ҳам унга асқотмаган. Хўжайинлар ва халфалар уни раҳимсиз эксплуатация қилганлари ҳолда, жуда оз ҳақ тўлаганлар. Шунинг учун ҳам у, фақат Октябрь революциясидан кейин, ёши қирққа яқинлашгандагина уй-жой ва оила ўчоғига эга бўлган. Собиқ Луначарский қишлоғида матлубот кооперациясида 20 йил, шу жойдаги Неврологик санаторийда 24 йил нонвойлик қилиб, ўзи тайёрлаган неъматлардан кишиларни баҳраманд этган. Нонвойликдан қўли бўшаган вақтларда дурадгорлик билан шуғулланган. У яқин атрофдаги кўпгина кишиларга уйлар қуриб бериб бахтиёр қилган.

Яланғочдан ўтадиган каттагина Посра ариғи баъзи жойларда жуда чуқур оққанидан сувни ер юзига чиқариб экин суғориш маҳол эди. Жўра ота мана шу Посра сувининг бир неча ерида кишиларга чархфалак қуриб сув чиқариб берган. Натижада бу жойлар обод бўлиб боғ-роғларга айланди.

Жўра ота кўпдан бери пенсияда. Ёши анчага бориб қолган бўлсада, ҳали жуда бардам. Ҳозир ҳам тўй-ҳашамларга нон ёпиб, одамларнинг уйларини ремонт қилиб бериб, уларни мамнун қилиб келмоқда.

Мунаввара Қосимова — Ленин номли колхозининг сут соғувчиси. У колхоз ташкил қилинган йилиёқ аъзо бўлиб кирган.

Мунаввара опа колхозда аёллар меҳнатини ташкил этувчилардан бири ҳисобланади. Айниқса улуғ Ватан уруши йиллари эркаклар Ватанни душмандан ҳимоя қилишга кетганларида, у хотин-қизлар орасида катта ташвиқот ишлари олиб борди ва уларни колхоз ишига тортди.

Мунаввара опа кўп йиллардан бери колхознинг сутчилик фермасида соғувчи бўлиб ишлайди. У сигир ва бузоқларни яхши парваришлаш ва кўп сут соғиб олишдан ташқари, ўнлаб ёш хотин-қизларни соғувчилик ҳунарига ўргатди. Унинг бошчилигидаги бу аҳил соғувчилар сут топшириш планини ҳар йили ортиғи билан бажариб келадилар.

Мунаввара опа колхоздаги узоқ ва ҳалол меҳнати учун Ленин ордени ва бошқа орден, медаллар билан мукофотланган. У Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига жуда кўп марталаб экспонент сифатида иштирок этиб, олтин ва бронза медаллари билан тақдирланган.

Мунаввара Қосимова колхоздаги мана шундай катта ишлари билан бирга, олти боласини ҳам жуда яхши тарбиялаб ўстирди ва уларнинг ҳаммасини илмлик, ҳунарлик қилди.

Ойсулув Келдиева — 40 йилга яқин педагоглик қилади. У педтехникумда ва институтда ўқиб юрган вақтларида ҳам саводсизликни битириш курсларида хотин-қизларни ўқитган. 20-йилларнинг охирига келиб латин алифбоси қабул қилинганда катталарни ҳам латин алифбосига ўргатган.

— Севимли артистларимиз Аброр Ҳидоятов Етим Бобожонов ва бошқаларнинг латин алифбосида саводини чиқарганман,— деб фахрланади педагог.

Ойсулувнинг автобиографияси жуда ажойиб. Унинг отаси Ҳожи Остон Саиджонов бухоролик бўлиб, революциядан илгари Когонда яшаган ва русчани яхши билган. Ўша даврда мусулмонлар Маккага (ҳажга) Москва — Одесса орқали борганлар. Уларга албатта рус тилини биладиган гумашта керак бўлган. Ҳожи Остон бойларга ёлланиб уч марта Маккага борган. Кейинги сафар Маккадан қайтишда Москвада хасталаниб касалхонада ётади. Ёш ҳамшира — Мария билан бир-бирларини севиб қолишади.

Мария Ҳожи Остон билан Бухорога келади. Улар бир неча йил Когонда яшайдилар. Бу оилада 1914 йили Ойсулув туғилади. Ҳожи Остон ёш бухоролилар сафида бўлганидан, уни амир амалдорлари доимо таъқиб этадилар.

1917 йили Ҳожи Остон, Мариялар бошқа ёш бухоролилар билан бирга қўлга олиниб зиндонга ташланадилар. Ҳожи Остонни амир қатл этади, зиндон азобларидан соғлиғини тамом йўқотган Мария тездан вафот этади. Ойсулувни амакиси 1917 йили яширин ҳолда Тошкентга олиб қочади. Ойсулув бу ерда ўсиб-улғаяди ва олий маълумот олиб элга маърифат тарқата бошлайди.

Ойсулув бир неча йиллардан бери шаҳар ўқитувчилар уйида методист бўлиб ишлайди ва мактабларда адабиётдан дарс беради.

Ойсулув Келдиевани атрофда ҳамма ҳурмат қилади ва «Муаллим опа» деб аташади.

У. МУҲАМЕДОВ,

ҲАРАКАТДА БАРАКАТ

Сафар Қўшмуродов билан дала бошида учрашдик. У сув тaралаётган пайкалларни кўздан кечириб юрарди. Бизнинг ҳам дала айланиш истагимиз борлигини сезиб маъноли назар солди, сўнгра кулиб деди:

— Жуда яхши, қани марҳамат. — У бизни сув таралаётган пайкал ёқалаб илгари бошлади.

Режа сими билан бехато тортилган эгатлардаги ғўзалар дуркун, баравж бўлиб ўсяпти. Маромида жилдиратиб берилаётган сув қайта-қайта юмшатилган тупроққа чуқур сингаяпти. Сув — ғўзанинг қони. Ғўза туплари намга қонгач, эрта-индин саратон офтоби аёсида яна тез кўтарилиб беради, ҳосил нишонасига яна барака киради.

Ғўза тупларидан биридаги гул-кўсакларни чамалаб кўрарканмиз, Сафар Қўшмуродов луқма ташлади:

— Ҳосилимиз чакки эмас. Ишловни бўшаштирмасак, ғўзаларни чанқатиб қўймасак марра бизники. Гектарларда мажбуриятимиздаги ҳосилни тўплай оламиз.

— Мажбуриятингиз неча центнердан?

— 32 центнер! Лекин ўйлайманки, бу охирги маррамиз эмас. Ҳозирги ғанимат дамларни қўлдан бой бермай яна ғайрат кўрсатиб ишласак, шубҳасиз, бу маррадан анча ошамиз.

— Демак, ҳамма нарса ўзларингизга боғлиқ экан-да?!

— Албатта, кузги хирмоннинг баракали бўлиши ўз ҳаракатимизга боғлиқ. Бирон нарсадан нолийдиган жойимиз йўқ. Ҳаммаси бор: техника етарли, нормадаги ўғитни олиб турибмиз.

Сафар ҳали ёш. Лекин деҳқончиликда кўзи пишиган, пахтачилик илмидан яхши хабардор. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу ишчан ва серғайрат йигитни участкага бошлиқ қилиб кўтариб янглишмади. Сафар Қўшмуродов бошлиқ участканинг ғўзалари ҳозир колхозда олди ғўзалардан. Гектарларда кўчат бут, далаларда ўт кўринмайди. Мўл ҳосил тўплаш иштиёқида тер тўкиб меҳнат қилаётган пахтакорлар барча агротехника тадбирларини вақт-соатида намунали ўтказишяпти.

...Сафар Қўшмуродов билан суҳбатимиз йўл-йўлакай давом этди.

— Кечагина ғўзаларни озиқлантиришни тугалладик,— дейди участка бошлиғи. Ҳар гектарига 700 килограмм ҳисобидан ўғит тушди. Ғўзаларни озиқлантиришда самарали тажрибага амал қилдик. Ҳар бир озиқлантириш вақтида минерал ўғитлар чиритилган гўнгга аралаштириб ерга солинди ва кетидан суғорилди. Ҳозир ғўзаларимиз учинчи марта сув ичяпти.

Сувчилар Ўринбой Ҳамидов ва Меликўзи Каримовлар билан суҳбат вақтида гап баҳор кезларидаги оби-ҳаво қийинчиликлари ҳақида кетди. Уларнинг қуёшда қорайган чеҳраларида шунда қандайдир афсусланиш аломати пайдо бўлди.

— Баҳорда яхшигина қийинчиликда қолдик. Ҳаво жўнашиб кетган кунлардан фойдаланиб, чигитни вақтида ерга ташлаб олдик. Лекин бу ёғига ҳаво яна айниб борди. Узлуксиз ёғингарчиликлар бошланиб, ер захлаб кетди. Чигит кеч униб чиқди. Бунинг устига ниҳоллар узоқ вақт ривож ололмай қолди. Ернинг қатқалоқланишига йўл қўймаслик, тупроқдаги ҳароратни кўтариш учун қатор ораларига ишлов беришни кучайтирдик. Далаларга бир сидра гўнг солинди. Ҳаракатимиз зое кетмади. Куннинг кўзи очилиши билан ёш ниҳоллар бир текис кўтарилиб берди. Мана, кўриб турибсизлар, ғўзаларимизнинг аҳволи ёмон эмас.

Қўлида кетмон, пешонаси қийиқ билан танғилган бу кишиларга синчиклаб разм соларкансан, хаёллар фикрингни ўғирлайди. Қандай ажойиб меҳнаткаш кишиларимиз бор-а, деб ўйлайсан киши. Чунон захматкаш, иродали, улар. Ҳозир эса гўё ҳеч бир қийинчилик рўй бермагандек хотиржам ва мамнунлар. Меҳнат кишисининг бу олийжаноб гўзаллигини нимага қиёс қилса бўларкин? Йўқ, бу беқиёсдир!

Ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бераётган механизатор — звено бошлиғи Г. Корбив даласидан қайтиб келаётганимизда Сафар Қўшмуродов участка пахтакорлари олдида турган галдаги вазифалар ҳақида ҳикоя қилди:

— Бешинчи августгача барча майдонлардаги ғўзаларни чеканкадан чиқаришни мўлжаллаб турибмиз. Бу йил 100 процент пахтани машиналарда териб оламиз.

Сафар Қўшмуродов бошлиқ участка деҳқонлари пахта билан бир вақтда 37 гектар майдонда «кўк олтин» ҳам етиштирмоқдалар. Ҳадемай, мўл ҳосил жамғарилган участка канопзорларига ўроқ тушади.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.
Оққўрғон район, Ленин номли колхоз.

Суратда: (чапдан ўнгга) илғор комбайнчи С. Исмонов ва бригада бошлиғи Т. Қолимбетов ўртоқлар буғдой ҳосилини кўздан кечирмоқдалар.

ҒАЛЛАЗОР ҚЎЙНИДА

Эрта тонгдан бошланган қайноқ меҳнат шомгача давом этади. Оржоникидзе районидаги «Ленинград» колхози ғаллазорларида бугун ана шундай манзара. Улкан ғалла хирмони яратиш йўлида кураш кетаётган шу кунларда колхоз буғдойзорларида меҳнат тароnaси авжида.

Уста ғаллакор Тўқсон Қолимбетов бошчилик қилаётган бригада буғдойзорлари. Жадал юриб турган комбайнлар бир дам тиним билмайди. Пастдан тепага кўтарилаётган комбайн пайкал бошига етибоқ бункерни махсус ғалла ташийдиган машинага бўшатади.

— Бу бугунги ўн бешинчи бункер, — дейди комбайнчи Сулаймон Исмонов фахр билан.

— Сулаймон бу йилги ғалла ўримида 200 тонна ғалла янчиб бериш, ўз звено коллективи билан эса ҳар гектар ердан пландаги 12 центнер ўрнига 14 центнердан ғалла йиғиб олишга аҳд қилган эди, — дейди бригадир Тўқсон ака. — У ҳозирги долзарб кунларда ўз аҳдини амалда бажармоқда. Дастлабки 10 кун ичида 210 тонна ғалла янчиб сўзининг устидан чиқди. Яна ғалла ўрими охиригача 200 тоннага етказиб дон янчиб беришга қатъий сўз берди.

Бригададаги бешта комбайнчининг ҳаммаси Сулаймон Исмоновдан ўрнак олиб нормаларини ошириб бажараётирлар. Мавсумда ўзи юрар комбайн билан 400 тонна ғалла янчиш мажбуриятини олган Исмат Мамасолиев, Шер Ирисовлар ҳам ҳозиргача 200 тоннадан ошириб ғалла янчиб қўйдилар.

— Йил бошида колхозимиз ғаллакорлари ҳар гектар ердан 12 центнердан ҳосил йиғиб олишни планлаштирган эдилар, — дейди колхоз раиси Исмоил Ирисбоев,— аммо азамат ғаллакорларимиз даладаги ҳосилни чамалаб ҳар гектар ердан 3—4 центенрдан ошиқ ғалла оламиз деб аҳд қилишди. Беш йилликнинг учинчи йили планларини ортиғи билан адо этиш иштиёқида ғалла ўримига барча комбайн ва техника воситаларини барвақт ремонтдан чиқариб шайлаб қўйди. Ғалла ўримининг дастлабки кунлариданоқ колхозда йиғим-терим ишлари қизғин тус олди. Дастлабки ўн кун ичида колхозга қарашли 1180 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 16 центнердан дон йиғиб олинди. 650 тонна дон янчилиб давлатга ғалла сотиш йиллик плани шараф билан адо этилди. Ҳозирги кунда эса мажбурият ҳисобига ҳар куни 70—80 тонна дон жўнатилмоқда. Ҳар бир комбайнга бириктилган шоферлар ғаллани омборга пеша-пеш етказиб турибдилар. Обид Аҳмедов, Тўлан Юсупов, Тўхтамурод Ўринбоев ўртоқлар 18—20 километр масофага кунига 20—30 бункер ғалла ташиб алоҳида намуна кўрсатмоқдалар.

Н. ТЎРАЕВ.
Автор фотоси.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР · ОДАМЛАР · ВОҚЕАЛАР

ЯНА ҚАРОҚЧИЛАРЧА ҲУЖУМ

ХАНОЙ, 24 июль. (ТАСС). Вьетнам информация агентлигининг Каосан Патет-Лао агентлиги хабарига асосланиб билдиришича, 11 июлда АҚШ авиацияси Лаос территориясига яна ҳужум қилган. Сам-Неа шаҳридан 20 километр ғарбдаги Нахенг қишлоғини бомбардимон қилиш натижасида тинч аҳолидан 38 киши ўлдирилган ва ярадор қилинган ҳамда 31 хонадон вайрон бўлган.

Нео лао хак сат қуролли кучларининг бўлинмалари душманнинг бир самолётини уриб туширганлар. Шундай қилиб, Лаос устида уриб туширилган Америка самолётларининг сони 816 тага етган.

Ҳиндистонда қадим замонлардан бери филларни тутиш ва ўргатиш давом этиб келмоқда. Бу ўрмон «хўжайин»ларини тутиш йўллари жуда кўп. Кўпинча «Кхеда» усулида қўлга туширилади. Чунончи, овчилар филларни баланд қирғоқли дарё ёқасига сиқиб келишади ва биргина пистирма йўли очиқ қолдириладии. Ана энди «асир»ларни бойлаб олиш учун маҳорат ва эпчиллик керак. Бир неча ой бурун давлат заповедникларида навбатдаги 35-«Кхеда» операцияси ўтказилди. Суратда: «асир» олинган филлар. (ТАСС).

КОММУНИСТ ДЕПУТАТЛАРНИНГ САВОЛИ

РИМ, 24 июль. (ТАСС). СССРнинг Римдаги элчихонаси ва савдо ваколатхонаси биноларига фашистлашган унсурларнинг сурбетларча ҳужум қилганликлари муносабати билан бир группа коммунист депутатлар Италия ички ишлар министри ва мудофаа министрига савол билан мурожаат қилиб, министрлар «айбдорларни тезроқ қидириб топиш ва жазолаш мақсадида қандай чоралар кўриш ҳаракатида эканликларини, шунингдек бундай ҳолларда карабинёрлар хизмати қандай роль ўйнаши кераклиги ҳақида гапириб беришларини» талаб қилганлар.

Саволга Давиде Лайоло, Ренато Сандби ва Альдо Дъалессио имзо чекканлар.

СОФИЯДАГИ ФЕСТИВАЛДА ҚАТНАШИШ УЧУН

СОФИЯ, 24 июль. (ТАСС). Болгария Телеграф агентлигининг хабар беришича, Сьера-Леоне, Гана, «Португалия» Гвинеяси ва Яшил Бурун ороллари, Либерия, Гамбия, Юқори Вольта, Нигерия ҳамда фил суяги қирғоғидан ёшлар ва студентларнинг IX жаҳон фестивалида қатнашиш учун йўлга чиққан ёшлар делегациялари бугун Софияга етиб келишди.

ЭКОНОМИКА ЮКСАЛИБ БОРМОҚДА

БУДАПЕШТ, 24 июль. (ТАСС). Венгриянинг давлат саноати шу йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг ана шу давридагига нисбатан 6 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқарди. Химия ва машинасозлик тармоқлари бошқа тармоқлардан кўра тезроқ ривожланмоқда. Саноатнинг химия тармоғи маҳсулот ишлаб чиқаришни 9 процент ва машинасозлик тармоғи 8 процент кўпайтирди. Металлургия ва енгил саноатда ишлаб чиқариш 6 процент ошди. Бу маълумотлар «Непсабадшаг» газетасининг бугунги сонида эълон қилинган.

Газетанинг ёзишича, ишлаб чиқариш асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ўсган.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилишнинг умумий ҳажми ўтган йилнинг биринчи ярмидаги даражадан 21 процент ошиб кетган.

Экспорт асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиш ҳисобига 6 процент кўпайган. Машиналар ва кенг истеъмол қилинадиган саноат молларини чет мамлакатларга етказиб бериш кўпайган. Импорт ҳажми ўтган йилги даражада сақланиб қолган.

Ҳозирги нархларда чакана товар обороти 7 процент ошган, аҳолининг пул даромадлари эса, шу вақт ичида 9 процент кўпайган.

Ахборотда яна бундай дейилади: ярим йил ичида чет эллик туристлардан 907 минг киши, шу жумладан социалистик мамлакатлардан 765 минг киши Венгрияда бўлган.

ФИНЛЯНДИЯ АҲОЛИСИНИНГ СОНИ

ХЕЛЬСИНКИ, 24 июль. (ТАСС). Марказий статистика бошқармасининг ахборотига кўра, июнь ойининг охирида Финляндия аҳолиси 4 миллион 686 минг 855 кишига етган. Бу эса, ўтган йилнинг июнь ойи охиридагига нисбатан қарийб 23 минг киши кўпдир. 1968 йилнинг биринчи ярми мобайнида аҳоли сони қарийб 10.800 кишига кўпайган.

ИРОҚ МИНИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БАҒДОД, 24 июль. (ТАСС). Саноат министри Холид Хошимий «Алжунхурия» газетасида қуйидагиларни айтди: Ироқ бошқа социалистик мамлакатлар билан тузилган битимлар каби техникавий ва иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида Ироқ билан Совет Иттифоқи ўртасида тузилган битимни ҳам бажараверади.

Хошимий шунингдек айтдики, министрлик меҳнат унумдорлигини ошириш ва қурилишнинг турли лойиҳаларини бажаришни тезлаштиришга интилаверади.

110 МАМЛАКАТ

МЕХИКО, 24 июль. (ТАСС). 110 мамлакат XIX олимпиада ўйинларида қатнашишга истак билдирди. Бугун олимпиаданинг ташкилот комитетига яна 4 мамлакат: Корея Халқ Демократик Республикаси, Сьерра—Леоне, Марокко ва Конго (Браззавиль) ариза юборди. Қатнашувчилар сони жиҳатидан рекорд ҳозирча Токио олимпиадасида эканлигини эслаш мумкин. Токио олимпиадасида 94 мамлакат қатнашган эди.

28 июль якшанба куни олимпиада қатнашувчиларини саф торттириш ва тантанали марш ўтказишга қанча вақт кетишини аниқлаш мақсадида Мехикодаги олимпиада стадионида 8 минг киши ўйинларни очиш маросимини репетиция қилади.

РАДИО ВА ТЕЛЕВИДЕНИЕ ҲАҚИ ОШАДИ

ЛОНДОН, 24 июль. (ТАСС). Англия умум палатасида расмий равишда эълон қилинишича, 1969 йилнинг 1 январидан бошлаб мамлакатда радио ва телевидениедан фойдаланиш ҳуқуқи учун тўланадиган йиллик ҳақ 5 фунт стерлингдан 6 фунт стерлинггача оширилади.

ҒАРБИЙ БЕНГАЛИЯДА СУВ ТОШҚИНИ

ДЕҲЛИ, 24 июль. (ТАСС). Ҳиндистоннинг Ғарбий Бенгалия штатида бўлган сув тошқиниадан 4 миллионга яқин киши зарар кўрган.

Энг сўнгги расмий маълумотларга кўра, деб ёзади «Трибюн» газетаси, сув тошқини натижасида 12 киши ҳалок бўлган, 42 минг уй вайрона қилинган, экин ҳосилига катта зарар етказилган.

ИРОҚ ПРЕЗИДЕНТИ ВА БОШ МИНИСТРИНИНГ АИТГАНЛАРИ

ҚОҲИРА. Ироқ Президенти Аҳмад Ҳасан Бакр «Алжумхурия» газетасининг мухбири билан суҳбатда бундай деди: 17 июлдаги Ироқдаги тўнтариш ички сиёсий аҳволни ўзгартириш, курдлар проблемасини ҳал этиш, иқтисодий аҳволни яхшилаш, миллий парокандаликни, мамлакат ресурслари талон-торож қилинаётганлигини тугатиш зарурлиги сабабли қилинди.

Президент Бакр, Ироқдаги янги режим курдлар проблемасини ҳал қилишга маҳкам бел боғлаганлигини айтиб ўтди. Ҳозирги режим вакиллари тўнтариш қилинмасдан олдиноқ курдларнинг раҳбарлари билан учрашиб, бу масалани муҳокама қилган эдилар, деди президент.

ФРАНЦИЯ РАКЕТАСИ УЧИРИЛДИ

ПАРИЖ, 24 июль. (ТАСС). Кеча Франция Бискаросдаги (Ланди) синов базасидан янги «Драгон-III» зонд — ракетасини муваффақиятли учирди. Икки босқичли бу ракета 30 килограмм келадиган фойдали юкни 700 километр масофага, 70 килограмм фойдали юкни 520 километр ёки 110 килограмм фойдали юкни 400 километр масофага элтиши мумкин. Зонд—ракеталар атмосферанинг юқори қатламларини тадқиқ этишда ишлатилмоқда.

ФАЙСАЛ АШШАБИЙНИНГ АЙТГАНЛАРИ

АДАН, 24 июль. (ТАСС). Жанубий Яман Халқ Республикаси миллий фронти ижроия комитетининг аъзоси Файсал Ашшабий Адан телевидениеси орқали нутқ сўзлади. У, иқтисодий қийинчиликларни бартараф қилиш учун мамлакатнинг барча ички ресурсларини сафарбар қилиш зарур, деди.

Файсал Ашшабий маҳаллий ишлаб чиқаришни ривожлантириш зарурлигини айтиб, мамлакатда ишлаб чиқариладиган молларни импорт қилишни тўхтатиш ёки четдан харид қилинадиган молларга юксак таможня пошлиналари белгилаш тўғрисидаги таклифни қувватлади.

У шунингдек, қишлоқ жойлардан Аданга кўчиб келаётган граждaнлар сонини қисқартириш зарур, деди. Чунки бу ҳол пойтахтда ишсизликнинг кўпайишига сабаб бўлмоқда.

ЯНГИ ФАКУЛЬТЕТ

Пропагандист кадрлар ўчоғига айланиб қолган Тошкентдаги кечки марксизм-ленинизм университетини бу йил 500 га яқин тингловчи муваффақиятли тугатди. Ҳозир эса тингловчиларнинг навбатдаги отрядини ўқишга қабул қилиш учун тараддуд кўрилмоқда.

Университетда янги ўқув йилида 1000 тингловчи ўқийди. Ўқув программасига мувофиқ бир қатор янги фанлар бўйича ҳам машғулотлар олиб бориладиган бўлди.

Бу билим ва малака ўчоғида янги факультет иш бошлайди. Ижтимоий психология деб номланган бу факультетга бой пропагандистик тажрибага эга бўлган кадрлар қабул қилинади.

НАШРИЁТ— ШОИР ЮБИЛЕЙИГА

Шу йил сентябрь ойида улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги кенг нишонланади. Шу муносабат билан Тошкент «Ёш гвардия» нашриёти ҳам ана шу улуғ санага атаб бир қанча китобларни босмадан чиқармоқда.

Юбилей китобларининг орасида адабиётшунос, ёзувчи Лидия Батнинг «Ҳаёт бўстони» повести ҳам бор. Авторнинг бу китобида ўзбек шеъриятининг улуғ сиймоси Алишер Навоийнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти тўғрисида, Навоийнинг болалик ёшидан тортиб, то умрининг охиригача бўлган тарихий воқеалар ҳақида фикр юритилади. Шоир ва олимнинг адабиёт, санъатни ривожлантириш йўлида олиб борган кураши, ободончилик йўлида қилган ишлари ўз аксини топган.

Шунингдек, нашриёт ёзувчи Миркарим Осимнинг «Зулмат ичра нур» повестини ҳам чиқармоқда. Рус тилида чиқаётган бу китобда буюк шоир ва олимнинг ҳаётидан ҳикоялар қилинади. Унда Алишер Навоийнинг интилишлари, курашлари, орзу-истаклари кўрсатилган. Китоб биринчи марта рус тилида чиқарилмоқда. Китобни журналист-ёзувчи Владимир Тюриков рус тилига таржима қилган.

Бундан ташқари нашриёт «Навоийни куйлаймиз» тўпламини ҳам нашрдан чиқармоқда. Тўпламдан совет шоирлари ва ёзувчилари Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор, Мақсуд Шайхзода ва бошқаларнинг ҳикоя ҳамда шеърлари ўрин олган. Тўпламни филология фанлари доктори, профессор Ҳамид Сулаймон нашрга тайёрлаган, драматург Комил Яшин таҳрир қилган.

Шунингдек, нашриёт «Доно Алишер» деган латифалар, эртаклар тўпламини чиқармоқда. Бу латифа ва эртакларда буюк Алишер Навоийнинг одамийлиги, ҳозиржавоблиги, инсонпарварлиги кўрсатилади. Халқпарварлиги, ободончиликка қўшган ҳиссаси тараннум этилган. Буюк шоир ва олимнинг иккиюзламачиларга, иғвогарларга, судхўрларга, адолатсизларга қарши олиб борган кураши кўрсатилган.

Бу китоблар улуғ шоир ва олимнинг 525 йиллик тўйига муносиб совға бўлади.

Т. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ—ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВАТАНИ

БУЮК КАШФИЁТ

Бу мўъжизакор кашфиётнинг азм Тошкент шаҳрида туғилганига тарих гувоҳ. Ўшанда радио техникаси хазинаси яна бир улкан дурдона билан бойиди. 1928 йилнинг 26 июлида жаҳонда биринчи марта телевизор синаб кўрилди. Халқ афсоналаридаги «ойнайи жаҳон» ҳақиқатга айланди.

Бунга эътибор қилинг-а! Газеталарнинг бирида бу ҳақда бундай деб ёзилган эди: «1928 йилнинг 26 июлида Б. П. Грабовский билан И. Ф. Бельянский ўзлари ясаган передатчикни синаб кўрдилар. Телевизор экранида юриб кетаётган трамвайнинг тасвири кўринди»...

Ўша синов куни нақадар тўлқинлантирувчи кун бўлганлигини билсангиз эди. Грабовский билан Бельянскийлар эрта уйғонишди. Улар тажриба ўтказиладиган лабораторияга ошиқишарди. Профессор П. Н. Златоварский раислигида комиссия тузган ҳужжат «ҳаракатланадиган тасвирларни узоқ масофага узатиш учун катод-электронли радио телефон асбоблари билан ўтказилган тажрибалар протоколи» деб аталди. «Роса соат ўн иккида передатчик ишга туширилди» деб ёзилган эди унда,—шу заҳотиёқ экранда одамнинг тасвири пайдо бўлди».

Орадан бир неча кун ўтгач, 4 августда схемаси ўзгартирилган аппарат ёрдамида биринчи телевизион репортаж олиб кўрсатилди. Бу синов пойтахтнинг Ленин кўчаси билан Карл Маркс кўчаси кесишган жойида, кейинчалик эса «Хива» кинотеатри ёнида ўтказилди. Жаҳонда биринчи телевизион установка шу тариқа ишга туширилди.

Телевизор ихтирочилари Борис Павлович Грабовский билан Иван Филиппович Бельянскийлар бу кашфиёт кейинчалик катта довруғ қозонишини эҳтимол хаёлларига ҳам келтиришмагандир. Аммо, ихтиро уларнинг номини абадийлаштирди.

Тошкент телевизион система кашф этган шаҳар эканлиги ҳақида жуда кўп ҳужжатлар бор. Булар телевизорнинг туғилиши ҳақида ҳикоя қилади. Бу ҳужжатлар

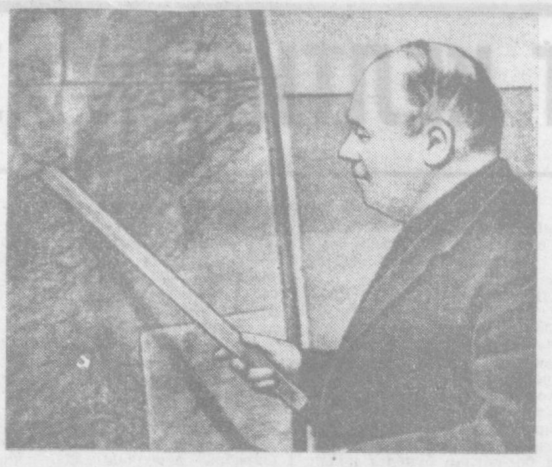

СУРАТДА: Б. П. Грабовский карта ёнида.

СУРАТДА: Тошкент телевизион студиясининг режиссёри (ўнгда) Э. Мирсаидов оператор билан репетиция ўтказмоқда.

Ўзбекистон ССР Давлат архивида сақланмоқда.

Шуниси муҳимки, бу ҳужжатларни тўплашда Иван Филиппович архив ходимларига яқиндан ёрдам берди. У шу мақсадда Тошкентга бир неча бор келиб кетди. Кашфиётчи 1963 йилда Тошкентда бўлганида архивга анчагина ҳужжатлар ҳадя этди.

Мана шулардан бири. Унда Ўзбекистон ҳукуматининг ихтирочиларга кашфиётни тўла амалга ошириш учун амалий ёрдам берилганлиги ҳақида гапирилади. Ўша кезлари Борис Павлович Тошкент Давлат университетининг физика-математика факультетида лаборант бўлиб ишларди. Иван Филиппович эса Ўрта Осиё алоқа округи синаш станциясининг ходими эди. Бир хил касб эгалари бўлганликлари туфайли ҳам улар бу ишга биргаликда киришган эдилар.

Ижодий ишнинг муваффақиятли тугалланиши учун катта ёрдам кўрсатилди. Биринчи ўзбек президенти Йўлдош Охунбобоев бу изланиш билан шахсан қизиқиб борди, кашфиётчилар билан бир неча бор учрашди.

Ҳужжатларнинг яна бирида қуйидагилар ёзиб қолдирилган. Телевизор ихтироси билан боғлиқ ҳамма ҳужжатлар СССР радио электроника Давлат комитетига тасдиқлаш учун юборилган. Таниқли совет олимлари ҳужжатларни ўрганиб чиқиб, мазкур аппарат ёрдамида жаҳонда биринчи марта масофадан туриб тасвир қабул қилинган ва кўрсатилган деган хулосага келдилар.

Ҳар иккала ихтирочи республикамизда бир неча йил яшаб, ижодий иш билан машғул бўлди. Ҳозирда И. Ф. Бельянский Ленинградда яшайди. Б. П. Грабовский эса пенсияга чиққан. У Фрунзе шаҳрида яшайди. Улар Тошкент билан тез-тез алоқада бўлиб турадилар.

Партия ва ҳукуматимиз мўъжизакор ихтирочиларнинг ажойиб меҳнатларини муносиб тақдирлади. Ўзбекистон ССР Олий Советы Президиумининг Фармони билан уларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи» деган фахрий унвон берилди.

Бугун Тошкентда телевидение туғилганига роппа-роса қирқ йил бўлди. Бу кун радио алоқаси ва телевидениеси байрами куни сифатида кенг нишонланмоқда. Телевидение туғилган кун ҳар йили ана шундай тантанага айланади.

Р. ФАХРУДДИНОВ, инженер.

САНЪАТ, ИСТЕЪДОД ДАРГОҲИ

Бу билим юрти ҳар томонлама камолотга эришди. Унинг бугунги довруғи бутун мамлакатимизга ёйилган. Ўзбек совет тасвирий санъатининг равнақи шу тўнғич илм даргоҳи фаолияти билан бевосита боғлиқ деявериng.

Ҳа, гап П. П. Беньков номидаги республика бадиий билим юрти ҳақида бораяпти. Билим юртига бундан ярим аср муқаддам асос солинган эди. Ўшанда у Самарқанддаги бадиий мактаб ўрнида жойлашган эди. Орадан сал ўтмай Тошкент ўлка халқ бадиий мактаби деб юритила бошланди.

Ойлар кетидан йиллар ўтди. Бадиий мактаб чинакам билим ва малака ўчоғига айланди. У мўйқалам соҳибларининг янги отрядларини мустақил ижод қучоғига узатди.

Буларнинг кўпи ҳозир кўзга кўринган рассомлар бўлиб етишган. Улар кимлар деб сўраяпсизми? Мўйқалами билан катта полотнолар яратиб, томошабинларнинг эстетик завқини уйғотаётган атоқли рассомлар улар. Ўзбекистон ССР халқ рассомлари Раҳим Аҳмедов билан Абдулҳақ Абдуллаевларнинг юксак нафосат билан яратган асарларини ким билмайди дейсиз! Ўзбекистон халқ рассоми Лутфулла Абдуллаев мўйқаламига мансуб бўлган асарлар туркуми тасвирий санъатимиз хазинасининг ажойиб дурдоналари бўлиб қолди.

Сизга айтсак М. Саидов, Р. Чорнев, Т. Оганесов, В. Жманин каби истеъдодли рассомлар учун ҳам билим юрти қадрдон даргоҳга айланган. Улар шу ерда ўқиб, тахсил кўрдилар. Севимли устозларидан тасвирий санъатнинг ўзига хос томонларини ўргандилар, мустақил машқ қилиб, катта полотноларга қўл урдилар.

Булар ҳам майли-я, билим юртида йигирманчи йилларда тахсил кўрган рассомларнинг довруғини айтмайсизми? СССР халқ рассоми, Ленин мукофотининг лауреати М. Куприянов, СССР халқ рассоми, икки марта давлат мукофотининг лауреати С. Чуйков, Ўзбекистон халқ рассоми Н. Караханлар шулар жумласидандир.

Билим юрти фаолияти ҳақида яна кўп қизиқарли мисолларни келтириш мумкин. Чиндан ҳам бу билим даргоҳи катта фаолият йўлини босиб ўтди. Республика бадиий билим юртига айлангач, унинг фаолият доираси тағин ҳам кенгайиб кетди. Билим юртидаги бўлимлар сони ортди. Тасвирий санъат педагогикаси, физкультура, театр декорацияси, амалий санъат ва театр-техника каби бўлимлар ишлаб турибди. Мўйқалам соҳиблари билан бир қаторда кулолчилик, скульпторлик, наққошлик ихтисосликлари ҳам ўқитилмоқда.

Студентнинг ўз ихтисосликларига меҳр уйғотишда, уни эъзозлашда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоблари Т. Тўхтахўжаев, Ф. Грищенко ва бошқа педагогларнинг хизматлари катта. Мана бир неча йилдирки, шу даргоҳда санъат сирларини бўлғуси ижодкорларга кунт билан ўргатиб келмоқдалар.

Студентлар кулол технологик касбини Аҳад Аминовдан ўрганишади.

— Билим юртимиз эллик ёшга тўлди, — дейди директор ўринбосари Юнус Зуфаров. — Ўтган ҳар бир йил шараф келтирди. Эндиликда, бу ерда ўқиб ижод қучоғига йўлланма олган талабаларнинг саноғи йўқ. Биз уларнинг ижодий муваффақиятларидан беҳад қувонамиз.

Бизда кўпгина истеъдодли йигит-қизлар ўқишмоқда. Уларнинг кўни ҳозирданоқ истеъдод эгаси эканлигини амалда исботлади. Билим юртимиз улуғ мутафаккир шоир Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллигига катта тайёргарлик кўрмоқда. Ижодкор студент рассомлар томонидан шоир портретлари яратилмоқда. Шу асарлар асосида кўргазма ташкил этиш ниятидамиз.

Республика бадиий билим юрти юксалиш йўлидан бораяпти. Бу кадрлар ўчоғи ҳали кўплаб истеъдодли мўйқалам соҳиблари ва ҳайкалтарошларни етиштириб чиқаради.

А. АЛИЕВ.

ХУШХАБАРЛАР

◆ Тошкент медицина институти олимлари СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида ўз тадқиқотлари билан иштирок этишди. Виставканинг бош комитети тошкентлик олимлар ишини юқори баҳолаб, медаль ва пул мукофотлари билан тақдирлади. Профессор Н. Исмоилов кумуш медали билан, А. Асқаров, Х. Зоҳидов, В. Мажидов ва бошқалар бронза медали билан мукофотландилар.

А. Ким.

◆ Чилонзор массивининг 10-кварталида янги пойафзал магазини ишга тушди. «Гулбаҳор» деб аталган бу магазинда эркаклар, аёллар, болалар пойафзаллари, пайпоқ бўлимлари бор. Ёшлардан ташкил топган «Гулбаҳор» сотувчилари хизматидан харидорлар ҳурсанд.

А. Носирова.

◆ Ғазалкент консерва заводи коллективи ёз ноз-неъматларидан кўплаб консерва тайёрлаяпти. Фақат июнь ойининг ўзида бир неча юз минг банка консерва тайёрланди ва мамлакатимизнинг узоқ шаҳарларига юборилди. Ишчилар ярим йиллик планни муддатидан олдин, ошириб бажаришди. Маҳсулотни реализация қилиш плани 216 процент қилиб адо этилди.

З. Масатов.

◆ «Қорасув» совхозида бир йиллик радиотехниклар тайёрлаш курси очилди. Машғулотларга 30 га яқин ихлосманд қатнашяпти.

Совхознинг 2-бўлимида автокомбинат қад кўтаряпти. Қурилишни «Главташкентстрой»га қарашли қурилиш-монтаж бригадаси бажаряпти.

А. Мирзазода.

◆ «Узсельхозтехника»нинг ихтисослашган устахонаси коллективи ярим йиллик планни ошириб бажарди. Колхоз ва совхозларга мингдан ортиқ ёнилғи сақланадиган агрегат жўнатилди. Устахона бундан ташқари кўплаб токарлик станоклари тайёрлаяпти, пахта териш машинаси шпинделларини тикламоқда.

К. Афанасьев.

◆ Пойтахтдаги 11-«Висотстрой» тресги комсомол комитетининг ташаббуси билан трест ҳузурида жамоатчилик асосида электр пайвандчилар тўгараги ташкил этилган эди. Трестнинг бош пайвандчиси В. Холодов раҳбарлик қилаётган бу тўгаракни яқин кунларда олтмиш йигит ва қиз тамомлаб чиқади.

Т. Тожиев,
Х. Тоштемиров.

РАССОМ ХАНДАСИ

Шунақаси ҳам бўлади.

А. ХОЛИҚОВ чизган расм.

Спорт

«ТОРПЕДО» ЧОРАК ФИНАЛДА

Ўтган куни СССР кубогининг нимчорак ўйинида пойтахт автозаводчилари билан Марказий Армия спорт клуби командаси такрор учрашди. Маълумки рақибларнинг бир кун аввалги ўйини қўшимча вақт берилишига қарамай 2:2 ҳисобида дуранг бўлиб тугаган эди. Такрорий учрашувда ҳам автозаводчилар биринчи бўлиб ҳисобни очди. Ўйиннинг бешинчи минутида армиячилар ва терма команда дарвозабони Ю. Пшеничников хатосидан фойдаланган Шалимов яқин масофадан тўпни дарвозага йўналтирди. Орадан олти минут ўтгач, Федотов ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлди. 52-минутда эса Э. Стрельцов командасини олдинга олиб чиқди. Армиячилар ҳисобни тенглаштиришга ҳар қанча уринишмасин бунинг уддасидан чиқа олишмади. 210 минут давом этган шиддатли олишувдан кейин 2:1 ҳисобида ғолиб келган автозаводчилар чорак финалга чиқишди. Улар энди Свердловскнинг «Уралмаш» командаси билан учрашадилар.

Кубок мусобақаларининг навбатдаги ўйинлари 6 августда бўлади. «Шахтер» ўз майдонида Киев армиячиларини қабул қилади. «Пахтакор» — «Заря» ва «Қайрат» — «Нефтчи» учрашувлари қайси шаҳарларда бўлиши ҳозирча номаълум. Бугун СССР футбол федерацияси спорт техника комиссияси буни аниқлаш учун чек ташлайди.

СОВРИНДОРЛАР

Украинанинг тўрт шаҳрида Бутуниттифоқ ёшларнинг ёзги спорт ўйинлари бўлаяпти. Ўзбекистон спортчилари умумкоманда ҳисобида яхши натижага эриша олмаётган бўлишсада, шахсий ҳисобда фахрли ўринларни эгаллашмоқда. Мерган Алексей Салеев 600 имкониятдан 590 очко олиб тенгдошлари ўртасида биринчи ўринга чиқди ва чемпион бўлди. Енгил атлетикачи А. Берштейн 200 метрга тўсиқлар оша югуришда 24,6 секунд натижа кўрсатиб республика рекордини ўрнатди. Г. Якименко уч ҳатлаб сакрашда 14 метр 46 сантиметр натижа билан иккинчи ўринга чиқди. Бу кўрсаткич ҳам республикамиз рекорди саналади.

С. ДИАМИДОВ ҒАЛАБАСИ

Гомель шаҳрида энг кучли гимнастикачилар мусобақаси бўлаяпти. Тошкентда камол топиб жаҳонга танилган С. Диамидов бу сафар яна чиройли ва нафис ҳаракати билан ҳаммани ҳайратда қолдирди. Барча турлар бўйича бир текисда қатнашиб, юқори баҳо олган Сергей Диамидов фахрли биринчи ўринга чиқди ва СССР кубоги эгаси бўлди. Аёллар ўртасида эса бундай шарафли унвонга З. Воронина муяссар бўлди.

ХАЛҚАРО УЧРАШУВЛАР

Япония футболчилари Мехикода бўладиган олимпиадага пухта тайёргарлик кўриш ниятида Европа бўйлаб машқ турнирини ўтказишга чиқишганди. Япон футболчилари даставвал совет футболчилари билан куч синашишга қарор қилишди. Меҳмонлар Ульяновск шаҳрида РСФСР терма командаси билан учрашди. Мезбонлар 2:0 ҳисобида ғолиб келди. Япония олимпиадачилари иккинчи ўйинни эса Ленинград шаҳрида «Зенит» билан ўтказдилар. Бу халқаро учрашув ҳам совет футболчилари фойдасига 6:0 ҳисобида тугади. Меҳмонлар эртага Кишинёвда маҳаллий «Молдова» командаси билан сўнгги ўйинни ўтказишади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55—Кўрсатишлар программаси, 19.00—«Қизил галстук» тележурнали.

Рус тилида: 19.35—Эчкича (кинофильм). 19.45—Телеянгиликлар. 20.00—«Театр актёрлари-кино актёрлари». И. Горбачёв, Э. Шткан. 21.15—Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 21.20—Телеянгиликлар. 21.35—Шеърият мухлислларига. 21.55—«Олтин водий» программаси. 22.55—Балоғатга етмаганнинг кундалигидан (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси. Тарих (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.30 — Иншони қандай ёзмоқ керак?. 19.00—Математика.

20.00 дан—Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00—Олмаота телестудиясининг эшиттиришлари.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00—Ҳаёт лабораториясида (илмий—оммабоп фильм). 20.10—Классик куйлар саҳифаларидан.

Рус тилида 21.00 Ер ҳақида декрет (ҳужжатли фильм). 21.20—Бадиий фильм.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—26/VII да Қалам қошлигим, 27/VII да Ёшлигида берган кўнгил.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Кўпорувчилар—«ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Деразадаги қиз—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Шаҳар барвақт уйғонади — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Кўпорувчилар—«ХИВА».

Тинч Одесса—«РАКЕТА».

А. С. ПУШКИН НОМИДАГИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

26 июлда

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССР халқ артисти МУРОДЖОН АҲМЕДОВ

артистлар:

Фотима БАРАТОВА, Исроилжон УСМОНОВ, Сабоҳон НОСИРОВА, Саломат МУЛЛАЖОНОВА, Хабибахон ҲОЖИНАБИЕВА, Шарофиддин ИСМАТОВ, Маҳамад КАРИБОЕВ ва бошқалар.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

Касса ҳар куни кундуз соат 12 дан очиқ.

МАРКАЗИЙ «ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

26 июль кеч соат 7 да Совет Иттифоқи биринчилиги учун «СКА» (Хабаровск) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИНИНГ

Эллигинчи мавсуми

ЯНГИ БИНОДА

ТЕЗ КУНДА

ОЧИЛАДИ

Афишаларни кузатиб боринг.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ҲАЙВОН ВА ПАРРАНДАЛАРНИ САҚЛАШНИНГ

САНИТАРИЯ-ВЕТЕРИНАРИЯ ҚОИДАЛАРИ

(Тошкент шаҳар ижроия комитетининг 12 февраль 1965 йилдаги 43-сон қарори билан тасдиқланган).

Ҳайвон ва паррандалар эгалари уч кунлик муддат ичида уларни шаҳар ветеринария даволхоналарига клиник кўрик ва профилактик қайта ишлаш учун олиб боришга мажбурдирлар.

Тошкент шаҳрида ҳайвон ва паррандаларни олиб юришда эгалари уларнинг юқумли кассаликдан холи эканликлари ҳақидаги ветеринария гувоҳномасини ва қаерга олиб кетаётганлиги ҳақидаги гувоҳномани ўзлари билан олиб юрсинлар.

Ҳайвон ва паррандаларни ветеринария кўриги-диагностик ва профилактик эмлаш учун шаҳар ветеринария станцияси белгилаган жойларга ўз муддатида олиб боришлари лозим.

Ҳайвонларни турар жойдан камида 15 метр, мактаб ўқув муассасалари, профилактик даволаш ва болалар муассасаларидан, театр, клуб, стадион, бозор, озиқ-овқат магазинлари ва умумий овқатланиш корхоналаридан 100 метр масофада сақлаш керак.

Ҳовлиларда тўрдан тўсиқлар қилиш, уй қушлари учун бир ярим метр баландликда қафас жиҳозлаш керак. Ахлатларни бекитилган жойларда сақлаб саночистка конторалари билан шартнома тузиб ҳафтасига икки марта чиқариб ташлаш лозим.

Ҳайвон ва паррандалар сақланадиган бинони ва унга туташган территорияларни доимо озода тутиш керак.

Камида уч ойда бир марта деворларни оқлаш, полларни ювишни ўтказиш, пашшаларга қарши доимо курашиш ҳамда, ҳар бир касаллик ҳақида, ёки ҳайвон ва қушнинг ўлганлиги ҳақида район ветеринария даволаш жойларига хабар бериб туриш керак.

Мол ва паррандаларнинг мурдасини ерга кўмиш, ахлат яшчикларига, дарёларга ташлаш тақиқланади.

Ҳайвонларни сўйиш фақат шаҳар сўйиш пунктларида ҳайвонларнинг соғлиги ҳақида ветеринария ҳужжатлари бўйича амалга оширилади.

Ҳайвонларни ва уй қушларини кўчаларда, майдонларда, хиёбонларда, боғларда ва бошқа умумий фойдаланиш ер участкаларида сайр қилдириш мумкин эмас.

Ветеринария-санитария қоидаларини бузувчилар СССР ветеринария уставига биноан жавобгарликка тортиладилар.

ШАҲАР ВЕТЕРИНАРИЯ-САНИТАРИЯ ХИЗМАТИ.

ТОШКЕНТ ГАЗ АППАРАТЛАРИ ЗАВОДИГА

слесарь-инструменталчилар, штамп-наладкачилари, штамповкачи аёл, электриклар, стерженчи аёллар, фрезерчилар, қуювчилар, юкчилар, ёрдамчи ишчилар, катта усталар, катта бухгалтерлар, секретарь-машинистка, рассильнийлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 83-уй (3, 8, 10, 21, 48 автобусларнинг, 4, 13, 14 трамвайларнинг «ТашМи» бекати).

«УЗРЕМПРИБОР» ЗАВОДИГА

токарлар, ускуналар ремонти, электр-ўлчов асбоблари, иссиқлик ва механик асбоблари бўйича шунингдек йиғим слесарлар, фрезерчилар, электромонтерлар, комплектация бўйича инженерлар, катта бухгалтерлар, машинистка, чизмачилар.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Губкин кўчаси, 1 «а» уй, кадрлар бўлими (4 автобуснинг «20 поликлиника» бекати).

Олти ой ичида уй берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Бектемир посёлкаси, Янги Ҳаёт кўчаси, 68-уй (17 автобуснинг «9-автобаза» бекати).

«УЗВОДСТРОЙИНДУСТРИЯ» ТРЕСТИГА

трест аппаратида ишлаш учун инженерлар ва техниклар, бош мутахассис вазифасига йиғма темир—бетон бўйича мутахассислар, ишлаб чиқариш—техника бўлимларида ва бош механика бўлимида ишлаш учун катта инженерлар ва инженерлар, иқтисодчилар, канцелярия ва хўжалик ишлари мудирлари, таъминот ва тарқатиш бўйича ишчилар, машинисткалар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ғ. Ғулом кўчаси, 14 уй, 3 қават (9, 13 трамвайларнинг, 11, 12 автобусларнинг «7-квартал» бекати).

Тошкент область ижроия комитети Тошкент область Янгийўл районидаги «Эски-Қовунчи» Қишлоқ советининг раиси

Додахон ИМОМОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р. 02652. ИНДЕКС — 6469. № 1913.